

www.dogadernegi.org

***"İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi
Kapsamında, Gediz Deltası Sulak Alanı İçerisinde
Yapılması Planlanan Tarama Malzemesi
Depolanması ve İşlenmesi" Sürecinin Ekolojik ve
Hukuki Olarak İncelenmesi***

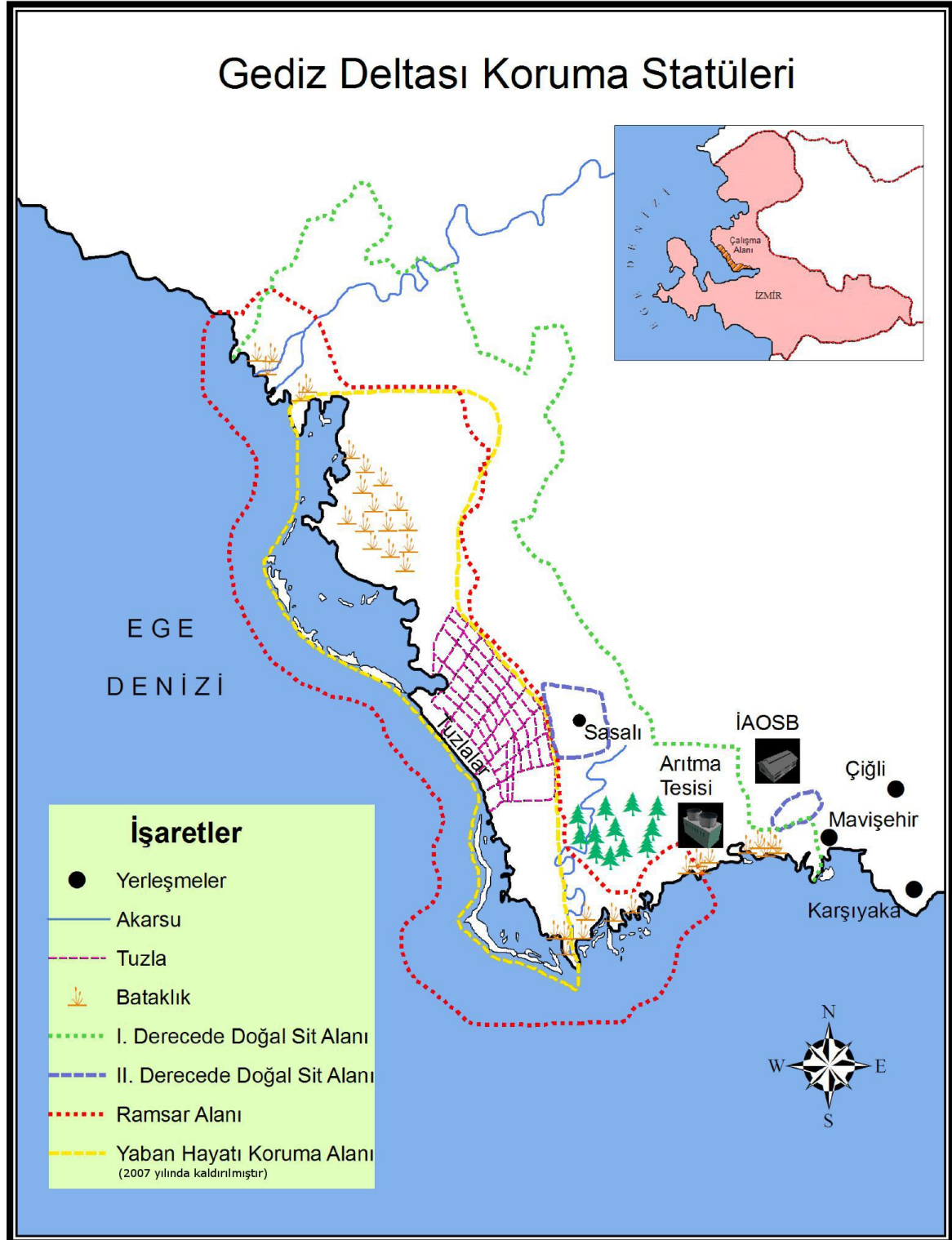
Hazırlayanlar: Burak Özkırlı ve Okan Ürker

***Bu raporun her hakkı saklıdır. Tamamen ya da kısmen çoğaltılması
ve metindeki bilgilerin kullanılması Doğa Derneği'nin yazılı izni
alınmadıkça mümkün değildir. Bilimsel araştırma, tez, makale,
kitap ve benzeri eserlerde, raporun ve Doğa Derneği'nin tam adı
belirtilerek atıf yapılabilir.***

Aralık 2012

İçindekiler

1: Giriş.....	<u>1</u>
2: Gediz Deltası'nın Önemi ve Korunma Durumu.....	<u>3</u>
3: İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi.....	<u>6</u>
4: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanın Yaşam Alanı Özelliklerine Bağlı Uluslararası Önemi ve Ornitolojik Önemi.....	<u>8</u>
5: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanın Avifauna için Beslenme Alanı Olarak Önemi ve Kış Ortası Su Kuşu Sayımları (KOSK).....	<u>12</u>
6: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanda Çamur Geri Kazanımı Sırasında Olası Prosedürler ve Habitat Kaybı.....	<u>14</u>
7: Çiğli Atıksu Arıtma Tesis.....	<u>17</u>
8: Proje Planına Bağlı Ulusal Mevzuattaki Hüküm İhlalleri.....	<u>18</u>
9: Proje Planına Bağlı Uluslararası Mevzuattaki Hüküm İhlalleri.....	<u>20</u>
10: Tarama Malzemesinin (Çamurun) Kullanımı İçin Olası Alternatif Yöntemler.....	<u>23</u>
11: Değerlendirme; Tarama Malzemesi (Çamur)'nin, Alana ve Ramsar Alanına Öngörülen Etkileri.....	<u>25</u>
12: Sonuç.....	<u>28</u>
13: Kaynaklar.....	<u>29</u>
14: Ekler	

Gediz Deltası Koruma Statüleri ve Korunan Alan Sınırları

Gediz Deltası, Ramsar Sözleşmesi (*Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme*) kapsamında, önemi ulusal ve küresel ölçekte kabul edilen bir sulak alandır.

İzmir Körfezi'nde deniz taşımacılığını geliştirmek için 1990'lı yıllardan itibaren derinleştirme çalışmalarıyla ilgili projeler üretilmiş, her çalışmada çıkarılacak tarama malzemesi (çamur) ile ilgili bertaraf, depolama, döküm alanları ve bu işlemlerin gerçekleştiği alanlarda, bu faaliyetin ekosisteme etkisi incelenmiştir. 1994 yılından başlayarak çamurun Güney Gediz Deltası'nda depolanması düşünülmüş fakat yapılan Çevre Etki Değerlendirme araştırmalarında Gediz Deltası'nın ekolojik önemi tespit edilmiş ve vazgeçilmiştir. Takip eden 2 yıl içinde bilim insanları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları alandaki kuş varlığını detaylı bir şekilde ortaya koymuşlardır.

Deltanın 8000 hektarlık alanı, 1982'de Yaban Hayatı Koruma Sahası ilan edilmiş, 1991'de Kuş Cenneti olarak anılmaya başlanmıştır. Delta'nın güneyinin kritik önemi, devam eden araştırmalarda belirlenmiştir. Tüm sulak alan, 1997'de "Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları Kitabı"nda, "Gediz Deltası" olarak bütüncül bir ekosistem anlayışıyla anılmaya başlamıştır (Yarar ve Magnin, 1997) ve 1998'de "Ramsar Alanı" ilan edilmiştir (Resmi gazete:15.04.1998 / Sayı: 23314). Takip eden yıllarda Delta'da eski teknolojiye dayalı arıtma tesisi planlarından limana-tersaneye, imara açılma girişiminden, günümüzde kullanılan arıtma tesisine kadar pek çok proje planlanmıştır. Hali hazırda faaliyette bulunan Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi haricinde tüm projeler deltada neden olabilecek tahribatın belgelenmesi ve o dönem yürürlükteki mevzuata aykırı uygulamalar olmalarından dolayı halkın ve sivil toplum kuruluşlarının da tepkisiyle iptal edilmiş veya deltaya zarar vermeyecek şekilde yeniden tasarlanmıştır.

Milletlerarası Sözleşmelerin Türk Hukukundaki hiyerarşik yerini doğrudan doğruya düzenleyen tek hüküm, Anayasanın 90. maddesinin son fıkrasıdır. Bu hükme göre; usulüne göre yürürlüğe konmuş milletlerarası sözleşmeler kanun hükmündedir (Tunç, 2000). Ramsar Sözleşmesi'ni imzalayan milletler, sözleşmeye konu olan sulak alanlarını ilgili kriterler çerçevesinde korumakla yükümlüdür.

Sulak alanların korunması sadece doğal yaşamın devamlılığı değil aynı zamanda sosyo-kültürel ve ekonomik yaşamın devamı için de çok büyük önem taşır. Türkiye kıyılarındaki en büyük sulak alanlardan biri olan Gediz Deltası'nın Ramsar Sözleşmesi de dahil olmak üzere Uluslararası ve Ulusal Mevzuat (8. bölümde tartışılmaktadır) kapsamında biyolojik bütünlüğünün güvence altına alınması taahhüt edilmektedir. Sulak alanlar sahip oldukları çeşitli yaşam alanları ve barındırdığı biyolojik çeşitliliğin yanı sıra sosyo-ekonomik ve kültürel değerler ile çevresinde yaşayan insanlara sağladığı hizmetler nedeniyle de çok büyük öneme sahiptir.

Hâlihazırda alanda faaliyet gösteren Atıksu Arıtma Tesisi, yaşam alanları üstündeki en kapsamlı tehdidi oluşturmaktadır. Tesis günde 600 ton atık çamuru tesis etrafında depolayarak nesli tehlike ve koruma altında olan kuş türleri de olmak üzere doğal habitatlara (kıyusal düzlükler, kıyı bataklıkları, tuzcul bitki toplulukları gibi) büyük zarar vermektedir (Onmuş ve diğ., 2002). Bu durum sulak alanın kıyı ve çayır ekosistemleri arasındaki geçiş habitatının kaybına neden olmaktadır. Tesisin kurulu olduğu alan ve çevresinde çamur dökülen bölgelerde yayılım gösteren canlı türlerinin kolonilerinin yok olduğu veya bölgedeki dağılım alanlarının daraldığı gözlemlerle tespit edilmiş olup günümüzde bu yok oluş devam etmektedir. Bu uygulamaya karşı tedbir alınması gerekirken deltanın bu bölümünü geri dönüşü olmayacak bir şekilde tamamen yok edecek olan günümüzdeki adı ile "İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi" için resmi işlemler başlatılmıştır ve ÇED süreci işletilmeye alınmıştır.

Gediz Deltası sınırları içinde belirli bir alanı kaplayacak çamur depolama, tarama malzemesi depolama gibi her türlü etkinlik, verilen zararın katlanarak artmasına sebep olacaktır. Delta; kıyı ekosistemi, tuzlu çayırılık, bozkır, tatlı ve tuzlu bataklık ekosistemlerinin üzerine kurulmuştur. Üreme-beslenme için bu geçiş ekosistemlerine muhtaç olan türlerin yaşadığı alana yapılan müdahale, sadece habitatın tüm ekosistem işlevlerini kaybetmesine yol açmayacak aynı zamanda ulusal ve uluslararası mevzuat ile koruma altına alınmış olan türler için geri dönüşü mümkün olmayan bir tahribat yaratacaktır. Bu raporda planlanan faaliyetlerin ekolojik ve hukuki boyutları tartışılacaktır.

2: Gediz Deltası'nın Önemi ve Korunma Durumu

Gediz Deltası'nda tuzcul bataklıklardan bir görünüm

Gediz Deltası tuzlu, tatlı ve acı su ekosistemlerini içeren sulak alan özelliği ve canlı çeşitliliği açısından Akdeniz havzasının en önemli sulak alanlarından birisidir. Bu nedenle Türkiye'deki 305 Önemli Doğa Alanı (ÖDA) ve 13 Ramsar Alanı (Uluslararası Önemli Sahip Sulak Alanlar) arasında yer almaktadır. Delta'da 289 farklı kuş türü kaydedilmiştir. Aynı zamanda bu türlerden tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*), sibiryaz kazı (*Branta ruficollis*) ve dikkuş (*Oxyura leucocephala*) gibi 8 kuş türünün nesli küresel ölçekte tehlike altındadır (Eken ve ark., 2006).

Tepeli Pelikan (*Pelecanus crispus*)

Delta, içerdığı farklı habitatlarla çok sayıda tür için üreme, beslenme, korunma ve kışlama alanıdır. Türkiye'de yalnızca Tuz Gölü ve Gediz Deltası'nda üreyen flamingoların (*Phoenicopterus roseus*) 2600 çifti, nesli dünya ölçeğinde tükenen tepeli pelikanların (*Pelecanus crispus*) ise yaklaşık 85 çifti (2012 verileri ile) ve küçük kerkenezin (*Falco naumanni*) 30 kadar çifti deltada üremektedir.

Habitat zenginliği sonucu deltada yaşayan önemli türlere; kara leylek (*Ciconia nigra*), mahmuzlu kız kuşu (*Holopterus spinosus*), bataklık kırlangıcı (*Glareola pranticola*), kocagöz (*Burhinus oedipnemus*), kızıl şahin (*Buteo rufinus*), kaya sıvacısı (*Sitta neumayer*) örnek verilebilir.

Her yıl yapılan kış ortası su kuşu sayımları sonucu farklı kuş türlerinin ortalama 90.000 bireyinin deltada kışladığı tespit edilmiştir. Tespit edilen bu türlerin 28'inin Avrupa ölçeğinde neslinin tükendiği bilinmektedir. Delta karagagalı sumrunun (*Sterna*

sandvicensis) Türkiye’de bilinen tek üreme alanıdır. Öte yandan sumrunun (*Sterna hirundo*) Türkiye’de en yüksek sayıda ürettiği alan, kara leyleğin (*Ciconia nigra*) de Türkiye’de düzenli olarak kışladığı tek alandır.

Tablo1: Alandaki bazı su kuşlarının IUCN (International Union for Conservation of Nature) ve SPEC (Species of European Conservation Concern) koruma öncelikleri ve statüleri (statü açıklamaları için bkz. EK III)

Tür adı	IUCN Dünya	IUCN Avrupa	SPEC Durumu	SPEC Statüsü	TR Kırmızı Liste
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	–	–	Non Spec	Güvende	LC
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>		–	SPEC 1	Güvende	VU
<i>Pelecanus crispus</i>	Hassas	Nadir	SPEC 1	Nadir	VU
<i>Exobrychus minutus</i>	–	–	SPEC 3	Azalmış	NT
<i>Ardeola ralloides</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	VU
<i>Ardea purpurea</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	VU
<i>Ciconia ciconia</i>	–	–	SPEC 2	Azalmış	LC
<i>Platalea leucorodia</i>	–	–	SPEC 2	Nadir	EN
<i>Phoenicopiterus roseus</i>	–	–	SPEC 3	Lokalize	EN
<i>Tadorna ferruginea</i>	–	Hassas	SPEC 3	Hassas	LC
<i>Tadorna tadorna</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	VU
<i>Anas platyrhynchos</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Anas querquedula</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	NT
<i>Rallus aquaticus</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Gallinula chloropus</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Fulica atra</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Haematopus ostralegus</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	NT
<i>Himantopus himantopus</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Recurvirostra avosetta</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	VU
<i>Burhinus oedicnemus</i>	–	Hassas	SPEC 3	Hassas	VU
<i>Glareola pratincola</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	VU
<i>Charadrius dubius</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	NT
<i>Charadrius alexandrinus</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	VU
<i>Vanellus spinosus</i>	–	Hassas	SPEC 3	Hassas	VU
<i>Numenius arquata</i>	–	–	SPEC 2	Azalıyor	NE
<i>Tringa totanus</i>	–	–	SPEC 2	Azalıyor	NT
<i>Arenaria interpres</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	NE
<i>Larus melanocephalus</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	VU
<i>Larus genei</i>	–	–	SPEC 3	Lokalize	VU
<i>Larus cachinnans</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Gelochelidon nilotica</i>	–	Hassas	SPEC 3	Hassas	VU
<i>Sterna caspia</i>	–	Hassas	SPEC 3	Nadir	VU
<i>Sterna sandvicensis</i>	–	–	SPEC 2	Azalmış	EN
<i>Sterna hirundo</i>	–	–	Non SPEC	Güvende	LC
<i>Sterna albifrons</i>	–	–	SPEC 3	Azalıyor	NT
<i>Chlidonias hybridus</i>	–	–	SPEC 3	Azalmış	NT
<i>Chlidonias niger</i>	–	–	SPEC 3	Azalmış	VU

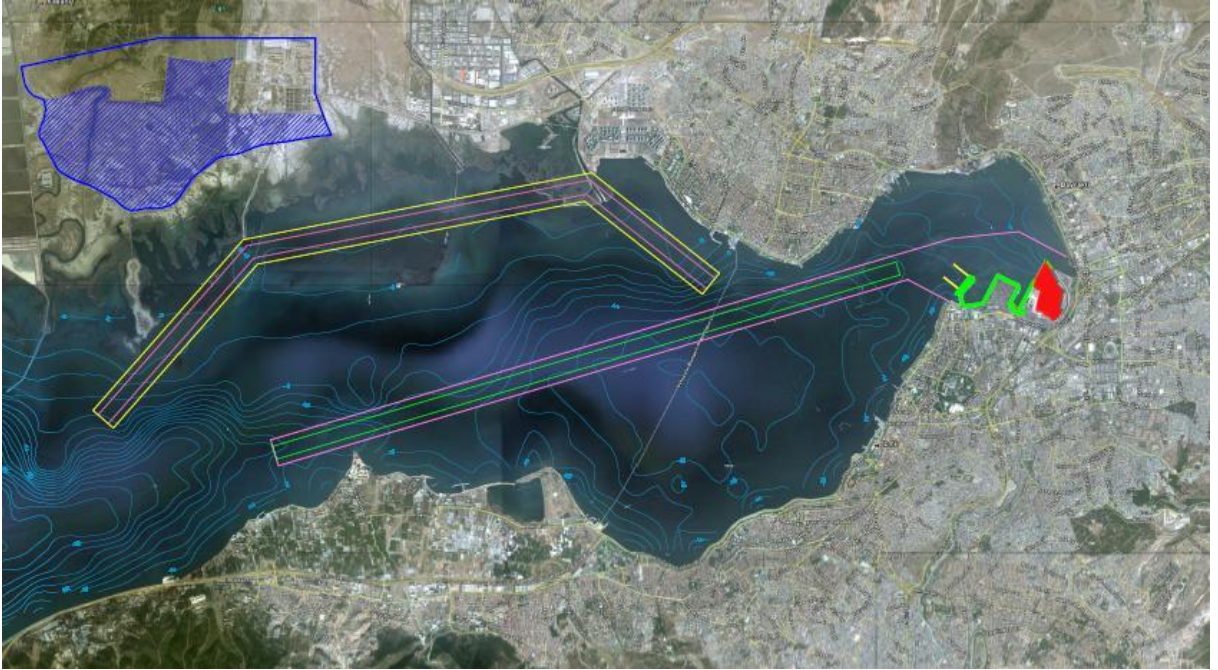
Gediz Deltası kum bantlarından tuzcul çayırliklara, sazlıklardan geçici ıslak çayırlara, tuzcul bozkırlara ve tepelerinde makiye kadar pek çok farklı özellikte yaşam alanı içermektedir. Akdeniz bitki coğrafyasının hakim olduğu deltada flora esas olarak tek yıllık otsu bitkiler, az miktarda çok yıllık otsu bitkiler ve odunsu bitkilerden oluşur. Deltada

bulunan 300'ün üzerinde bitki türü arasında endemik (bulundukları habitatın ekolojik özellikleri nedeniyle sadece o ülkede ya da bölgede yetişen, dünyanın başka bölgesinde yetişme olasılığı olmayan) türler de bulunur.

Gediz Deltası'nın üç ana tatlı su bataklığından biri olan Çiğli Bölgesi; deltanın en önemli alanlarından biridir. Tuzlalarla İzmir kentinin arasında kalan özel koruma alanının güney-doğu bölümü olan Çiğli Bölgesi'ndeki habitat yapısını, tatlı su bataklığını da kapsayan tuzcul bataklık sistemi oluşturur.

Gediz Deltası; 1., 2., 3. derece doğal ve 2. derece arkeolojik sit alanı statüleriyle koruma altındadır. Türkiye taraf olduğu Ramsar ve Bern (Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi) sözleşmeleriyle alanın biyolojik bütünlüğünü güvence altına alacağını taahhüt etmiştir.

3: İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi

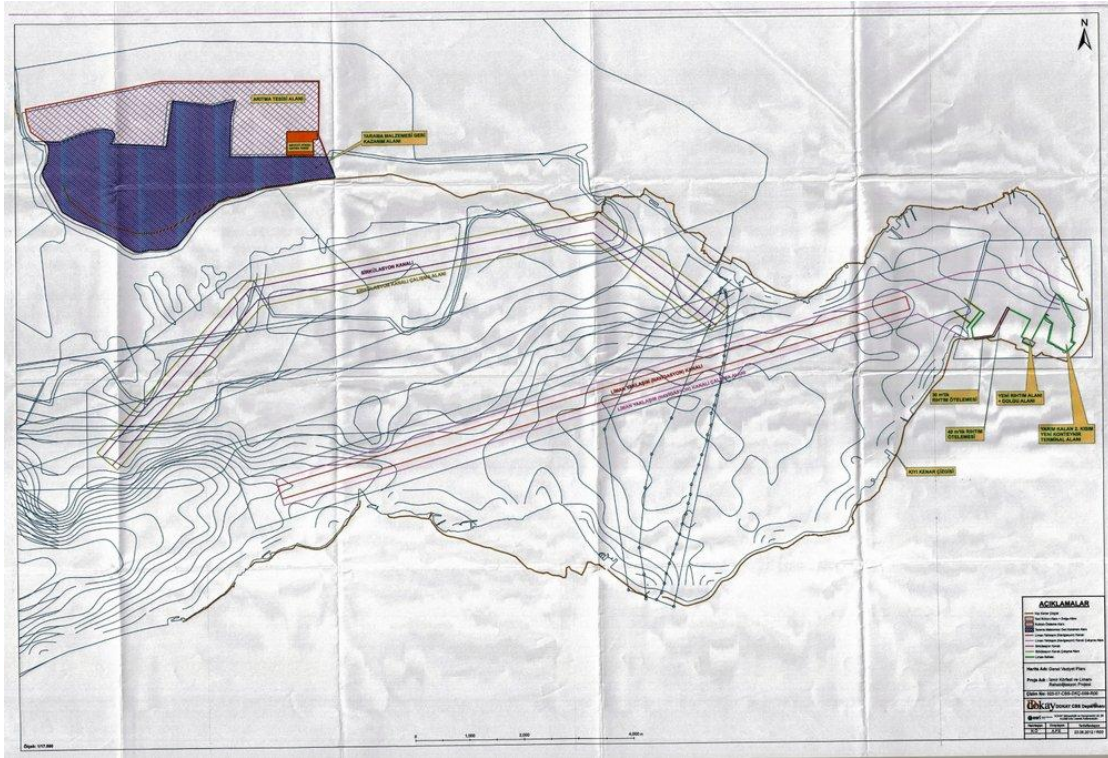

Projeye ait uydu fotoğrafı

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü (TCDD), "İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi"ni yürütmektedir. Bu proje kapsamında İzmir'in 40 km'lik sahil şeridinin tasarımı planlanmakta ve projenin "İzmirliilerin Denizle İlişisini Güçlendirmekte Uygulanacak Tasarım Stratejisi Planı"nın devamı olduğu ifade edilmektedir. Bu çalışma kapsamında inşası öngörülen "sirkülasyon kanalı" yaklaşık 13 km uzunluğundadır. Kanal için denizde -8 m'ye kadar dip taraması yapılacağı, yaklaşık 22.000.000 m³ çamur çıkartılacağı belirtilmektedir. Söz konusu sirkülasyon kanalının yaklaşık 10 km'lik kesimi Gediz Deltası Ramsar Alanı sınırlarında ve

'mutlak koruma alanı'nda yer almaktadır. Ayrıca kanalın yaklaşık 9 km'lik kısmı da '1. Derece Doğal Sit Alanı' sınırlarında kalmaktadır.

Taranacak malzeme yine mevzuat kapsamında koruma altında olan kıyı şeridinde dolguda değerlendirilecek ve ayrıca mutlak koruma alanına dökülerek depolanacaktır. İZSU'nun (İzmir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi) mülkiyetinde olan ve tarama malzemesinin geri kazanımı amacıyla kullanılacak bu alan (haritada mavi renk ile taranmıştır), arazi kullanım kararı, topografik harita üzerinde arıtma tesis alanı olarak gözükmekte iken mülga Çevre ve Orman Bakanlığınca onaylanan İzmir Çevre Düzeni Planı L17 numaralı pafta incelendiğinde, **Doğal Karakteri Korunacak Alanlar statüsünde, Sazlık Bataklık Alan** olduğu görülmektedir. Planda bu alanın, **Ekolojik Etkilenme Bölgesi, Sulak Alan Tampon Bölgesi, Mutlak Koruma Alanı ve Sulak Alan Koruma Bölgesi içinde yer aldığı, Ramsar Alanı'na** ise alanın batısında ve güneyinde sınırı olduğu görülmektedir. Bu alan yaklaşık 750 hektar büyüklüğündedir ve kıyı kenar çizgisiyle kesişmektedir.

23.08.2012 tarihli projeye ait mevcut durum haritası

4: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanın Yaşam Alanı Özelliklerine Bağlı Uluslararası Önemi ve Ornitolojik Önemi

Alanın habitat özellikleri ve uluslararası önemi

Gediz Deltası; tuzlu, tatlı ve acı su ekosistemleri içerir. Delta – deniz sınırının büyük kısmı üzeri deniz börülceleri (*Salicornia sp.*) ve midye kabukları ile kaplı kum bantlarından oluşur. Kum bantlarının ardında lagünler veya geniş tuzcul kıyı çayırları uzanır. Tuzcul çayırların kıyı kesiminde *Arthrocnema-Halocnematum strobilacei* birliği, daha iç kesimlerde ise Ilgın (*Tamarix sp.*) ve *Limonium sp.* toplulukları yer alır (Eken ve ark., 2006). Gediz Deltası'nın özellikle güney kesiminde tarama malzemesi değerlendirme sahası olarak gösterilen mutlak koruma bölgesi sınırları içerisinde binlerce kökten oluşan *Limonium sp.* toplulukları vardır.

Tarama malzemesi geri kazanım alanı içerisinde Limonium sp. toplulukları,

Tuzcul stepler (Mediterranean inland salt steppes)

Limonium sp. topluluklarının baskın olarak yayıldığı habitatlar, Avrupa Birliği Doğa Bilgi Servisi Habitat Kategorizasyonunda (EUNIS)(2004) E6.1 kodu ile Akdeniz tuzcul bozkırları (Mediterranean inland salt steppes) olarak adlandırılır.

Bern Sözleşmesi'nin 4. maddesinin 1. fıkrası gereği Türkiye, "tehlike altındaki doğal habitatları" korumakla yükümlüdür. Sözleşmenin 4. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen 1 numaralı ekin (Annex 1)(1996) 2010 yılı revizyonunda, E6.1 kodu ile Akdeniz tuzcul bozkırları, **nesli tehlike altında doğal habitatlar** olarak belirtilmiştir ve korumakla yükümlü olduğumuz habitatlar arasında yerini almıştır. Dahası bu habitat, doğal yaşam alanları ile yabani hayvan ve bitki varlığının korunmasına ilişkin 2006/105/EC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi'nin 1 nolu ekinde, 1510 kodu ile özel olarak korunacak alanlar listesinde verilmiştir.

Çamur dökülmesi planlanan alanın en kuzeyinde ise yoğun *Juncus* spp. grupları bulunmaktadır. Bu habitat ise Bern Sözleşmesi'nin 4. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen 1 numaralı ekin (Annex 1)(1996) listesinde, 15.5 kodu ile Akdeniz tuzcul çayırıkları (Mediterranean salt meadows), **tehlike altında doğal habitatlar** olarak belirtilmiştir ve korumakla yükümlü olduğumuz habitatlar arasında yerini almıştır. Dahası bu habitat, doğal yaşam alanları ile yabani fauna ve floranın korunmasına ilişkin 2006/105/EC sayılı Avrupa Konseyi Direktifi'nin 1 No.lu ekinde, 1410 kodu ile özel olarak korunacak alanlar listesinde verilmiştir.

*Tarama malzemesi geri kazanım alanı içerisindeki yoğun Juncus acutus toplulukları,
Tuzcul çayırılık /Mediterranean salt meadows (Juncetalia maritimi)*

Tarama malzemesi geri kazanım tesisi olarak yok olması planlanan alanın tamamı hem uluslararası sözleşmelerle korunmakta hem de Türkiye'nin gelecekteki Natura 2000 alanları arasında yer almaktadır. Bölge, zenginliği ile korumakla yükümlü olduğumuz

alanlar arasında yer alırken ve bölgeye ilişkin çok detaylı araştırmaların teşvik edilmesi gerekirken, çamur altında bırakılmak ve örtülmek istenmektedir.

Alanın Vejetasyon Özelliklerine Bağlı Ornitolojik Özellikleri

Projede tarama malzemesi geri kazanım alanı olarak gösterilen mutlak koruma alanı içerisinde güneyde Arthrocnemum-Halocnemum strobilacei bitki birliği bulunur. Bu birliğin bulunduğu habitatlarda bulunan ve kabaca birliğin en tipik kuş türleri, acı ya da düşük tuzlu karakterde suyun egemen olduğu su seviyesi 10-20 cm'den daha derin olduğu alanlarda genel olarak, *Himantopus himantopus*, *Sterna hirundo*, zaman zaman *Phoenicopterus roseus*, su seviyesinin düşük olduğu ya da zeminin kuru ya da çamurlu olduğu yerlerde ise *Charadrius alexandrinus*, *Tringa totanus*, *Calidris alpina* ve *Calidris minuta* varlık göstermektedir (Onmuş, 2008).

Tarama malzemesi geri kazanım alanı olarak gösterilen mutlak koruma alanının orta bölümlerinde ise Ilgın topluluklarının oluşturduğu Tamaricetum smyrnensi bitki birliği yer alır. Bu birliğin bulunduğu habitatlarda bulunan ve kabaca bu birliğin en tipik kuş türleri ise, kuru düşük tuzcul alkali toprak barındıran alanlarda, *Melanocorypha calandra*, *Calandrella brachydactyla* ve yer yer *Burhinus oedichnemus*'dur (Onmuş, 2008).

Aşağıda, Güney Gediz Deltası'nda üreyen ve projeye bağlı üreme alanları yok olacak türler, korunma öncelikleri ve Türkiye Kırmızı Liste kodları verilmiştir.

Latince ismi	Türkçe ismi	Korunma durumu/IUCN-TR	üreme
<i>Himantopus himantopus</i>	Uzun bacak	nonspec/LC	var
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Akça cılibit	spec3/VU	var
<i>Tringa totanus</i>	Kızıl Bacak	Spec2/NT	var
<i>Burhinus oedichnemus</i>	Kocagöz	spec3/VU/ hassas (EU)	var
<i>Vanellus spinosus</i>	Mahmuzlu kız kuşu	spec3/VU/ hassas (EU)	var
<i>Glareola pratincola</i>	Bataklık kırlangıcı	nonspec/NT	var
<i>Haematopus ostralegus</i>	Poyraz kuşu	spec3/NT	var
<i>Sterna albifrons</i>	Küçük sumru	spec3/NT	var
<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	nonspec/LC	var
<i>Sterna sandvicensis</i>	Karagagalı sumru	spec2/EN	var
<i>Larus melanocephalus</i>	Akdeniz Martısı	nonspec/VU	var
<i>Larus cachinnans</i>	Gümüş Martı	nonspec/LC	var

Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanında ve Güney Gediz Deltasında üreyen kuşlar, korunma durumları ve statüleri

Bu canlıların tamamı alanda gözlenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Çamur depolama ve sözde geri kazanım uygulamalarıyla bu türlerin tamamı alandan yok olacaktır.

Gediz Deltası Koruma Sınırları ve Planlanan Tarama Malzemesi Geri Kazanım (Çamur Tesisi) Alanı
(çamur tesisi kırmızı ile gösterilmiştir.)

5: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanın Avifauna için Beslenme Alanı Olarak Önemi ve Kış Ortası Su Kuşu Sayımları (KOSK)

Gediz Deltası'nda özellikle 2000'li yıllardan itibaren düzenli olarak gerçekleştirilmeye çalışılan kış ortası su kuşu sayımları (su kuşu popülasyonlarını belirlemek amacıyla alan bazında yapılan ve Wetlands International (Uluslararası Sulak Alanlar Kurumu) tarafından organize edilen küresel bir sayım organizasyonu), 2005 yılından itibaren 3 bölge halinde yapılmakta ve her bölgenin kayıtları kendi içinde de değerlendirilmektedir. Bu bölgeler şu şekilde ayrılmaktadır:

1. Güney Gediz Deltası; Çamaltı Tuz İşletmesi ile Mavişehir arasında kalan bölge.
2. Orta Gediz Deltası (Kuş Cenneti); Çamaltı Tuz İşletmesi'ne ait tuz tavaları, Homa Dalyanı, Sazlıklar bölgesi ve civarı ile Kırdenez Dalyanı'nı içine alan bölge.
3. Kuzey Gediz Deltası; Kırdenez Dalyanı'ndan Foça Tepeleri'ne kadar olan bölge.

Sayım sonuçları göstermektedir ki Gediz Deltası'nda kuşların daha yoğun olarak bulunduğu bölgeler Güney Gediz Deltası ve Orta Gediz Deltası'dır. Su kuşu sayısında genel olarak bu iki bölgeden biri en yüksek sayıda su kuşuna sahip olmada zirvede yer almaktadır. Orta Gediz Deltası'nda bulunan tatlı ve acı su habitatları ile tuz tavaları kuşların barınması ve beslenmesi için uygun ortamları oluşturmaktadır. Güney Gediz Deltası'nda, Orta Gediz Deltası'ndan farklı olarak tuz tavaları ve tatlı su alanları bulunmamaktadır. Bu bölgede yüksek sayıda kuş bulunmasının temel nedeni flamingolar, bazı kıyı kuşu türleri, sakarmeke ve yine bazı ördek türleri için çok uygun beslenme alanlarını oluşturan kıyı bataklıklarına sahip olmasıdır. Bu iyi korunmuş doğal kıyı bataklıkları ve ayrıca neredeyse aralık ayından nisan sonlarına kadar su altında kalan geçici tuzcul çayırlar, beslenmek için sığ sulara ihtiyaç duyan pek çok kuş türü için vazgeçilmez niteliktedir.

Güney Gediz Deltası'nın, Gediz Deltası içindeki bir başka önemli konumu da şehre en yakın ve insan baskısına en fazla maruz kalan kısım olmasıdır. Bu bölgede deniz börülcesi, balık yemi ve midye toplayıcılığı gibi pek çok faaliyet dar gelirli yöre halkına gelir sağlar. Bölgenin kolay ulaşımından dolayı Gediz Deltası'nın diğer kısımlarına göre kaçak avcılık da daha yoğundur. İnsan kullanımının en az olduğu Orta Gediz Deltası'yla karşılaştırıldığında Güney Gediz Deltası'nda gözlenen su kuşu bolluğu ayrı bir önem taşımaktadır.

Üç bölge tür çeşitliliği açısından karşılaştırıldığında çoğunlukla Orta Gediz Deltası'nın sayımlarda en yüksek tür çeşitliliğine sahip bölge olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni bu bölgenin habitat çeşitliliği açısından diğer bölgelere oranla daha zengin olmasıdır. Güney Gediz Deltası da Orta Gediz Deltası'ndan daha az sayıda tür

barındırmasına rağmen birey sayısı bakımından çoğu yıllarda Orta Gediz Deltası'ndan yukarıda yer almaktadır.

Aşağıdaki grafiklerde Gediz Deltası KOSK sayımlarından 2005 yılından bu yana bölgelere göre su kuşlarının birey sayıları, tablolarda ise bu bölgelerdeki su kuşu türü sayıları gösterilmiştir.

Tablo 2. Gediz Deltası 2005 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
25	37	33

Tablo 3. Gediz Deltası 2006 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
41	53	27

Tablo 4. Gediz Deltası 2008 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
36	40	36

Tablo 5. Gediz Deltası 2009 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
44	39	22

Tablo 6. Gediz Deltası 2010 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
28	42	17

Tablo 7. Gediz Deltası 2011 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
38	48	28

Tablo 8. Gediz Deltası 2012 Yılı KOSK Sayımı'nda Bölgelere Göre Su Kuşu Türü Sayısı

Güney	Orta	Kuzey
41	42	25

Güney Gediz Deltası'nın en önemli özelliklerinden biri de çok yüksek sayıda flamingoya ev sahipliği yapmasıdır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere elimizdeki sayım verilerine göre kış aylarında, 2008 ve 2009 yılları hariç, her yıl Güney Gediz Deltası en yüksek sayıda flamingo barındıran bölgedir. Bunun en temel nedeni flamingoların beslenmek için daha çok tuzlu suları tercih etmesi ve bu bölgede yukarıda da bahsedildiği gibi hem sığ hem de denizle doğrudan ilişkili ve bu nedenle üretkenliği fazla kıyı bataklıklarının yoğun bulunmasıdır.

Tablo 9. Gediz Deltası KOSK Sayımlarında Yıllara ve Bölgelere Göre Flamingoların Dağılımı

Yıllar/Bölge	güney	orta	kuzey
2005	13282	3393	557
2006	8134	6035	3020
2008	10850	21320	105
2009	8482	16414	1177
2010	11947	9991	1190
2011	13684	8285	707
2012	9167	7849	15

Yukarıda belirtilen "kış ortası su kuşu verileri" Güney Gediz Deltası'nın, insan müdahalesine, şehirleşme baskısına ve atıksu arıtma tesisine rağmen, ekolojik fonksiyonunu yerine getirebildiğini göstermektedir. Sayım sonuçları incelendiğinde son 3 yılda Güney Gediz Deltası'nın kendisinden hem daha büyük bir alana sahip olan hem de daha az tehditle karşı karşıya olan Kuş Cenneti'nden daha fazla su kuşuna ev sahipliği yaptığı da ortaya çıkmaktadır. Son on yılda yapılan gözlemlerde, yok edilmek istenen Güney Gediz beslenme alanları ve kuzeyi ile Kuş Cennetindeki birey sayıları neredeyse eş ve Kuzey Gediz'den 10 kat daha fazladır. Güney Gediz Deltası İzmir'in 2. Kuş Cenneti'dir.

6: 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' Olarak Planlanan Alanda Çamur Geri Kazanımı Sırasında Olası Prosedürler ve Habitat Kaybı

Tarama malzemesi proje alanından tarandıktan sonra, etkili bir şekilde susuzlaştırılacağı ya da göçmesinin engelleneceği bir alana taşınmalıdır (Krause ve McDonell, 2000). Bu alanlar sınırlandırılmış bertaraf-depolama tesisleri olarak isimlendirilir. Bu tesislerin sınırları seddelerle çevrilmiş, ağır duvar veya kayalarla desteklenmiş geniş alanlardır (Krause ve McDonell, 2000).

*Moss Landing Limanında, Sedimen susuzlaştırma ve muamele havuzları
(California)(Krause ve McDonell, 2000)*

Bu işlem mevcut bilinen ekipmanlarla tarama, seçilen alanı gerekiyse seçilen membranla kaplama, malzemeyi seçilen alana taşıma-pompalama, serme, dozer ve benzeri ağır iş makineleri ile ezme, sürekli dinlendirme ve kepçe benzeri ağır iş makineleri ile toplama, kamyon ve benzeri nakliye araçları ile alandan uzaklaştırma olarak özetlenebilir. Tüm bu işlemlerin habitata vereceği zararlar aşağıdaki kategorilere ayrılabilir:

1. Çamurun alana yayılması sırasında yapılacak eylemlerin etkisi
2. Çamurun döküleceği alanın kaplanmasıyla yok olan vejetasyon
3. Çamurun, kapladığı alana ait toprağın fiziki özelliklerini değiştirmesi
4. Çamurun ezilmesi-düzeltilmesi sırasındaki iş makinesi trafiği
5. Çamurun toplanması sırasındaki iş makinesi trafiği,
6. Taşıma sırasında oluşan araç trafiği
7. Tüm işlemler sırasında yaşanan yoğun insan aktiviteleri

Tarama malzemesi'nin Galbraith tesisinde susuzlaştırılması sonrası (Oakland-California)(Krause ve McDonell, 2000)

Bu etkiler ışığında yapılacak işlemlerin "Hafriyat toprağı kaldırılması" benzeri bir iş temposu ve yöntemi ile yapılacağı açıktır. Sulak alanlar sınırları içerisinde, Bern Sözleşmesi ile korunan habitatlar üzerinde hatta Ramsar Alanı sınırında böyle bir işlemin yapılması tüm ulusal ve uluslararası kanun ve yönetmeliklere göre suçtur ve doğa koruma adına düzenlenmiş hukuki altyapının ruhuna tamamen aykırıdır.

Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi Çamur Depo Havuzlarının açılmasına ait bir görüntü

7: Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı olan İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından işletilen Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi 2000 yılında Büyük Kanal Projesi kapsamında faaliyete geçmiştir. Tesis deltanın en bakir alanlarından birisini oluşturan tuzcul bozkır habitatına sahip olan ve I. Derece Doğal Sit Bölgesi içerisinde bulunan güneydoğu Gediz Deltası'ndaki bölümde yapılmıştır. Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi, Delta'da 17 bin metrekarelik bir alanı kaplamaktadır.

Tesise giren atıksu, santrifüjlenerek %65 sulu çamur haline getirilip 400X50X2,5 m boyutlarında havuzlarda depolanmaktadır. Bu yöntemle her gün ortalama 600 ton atık çamur (30 kamyon/gün) Gediz Deltası'na bırakılmaktadır. 2011 yılında tesisten çıkan atık çamurun depolanması için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan ve Ulusal Sulak Alan Komisyonu'ndan onay alma sürecini bile gerçekleştirmeden dört yeni havuz açılmıştır. Büyükşehir Belediyesi'nin konuya ilişkin tüm tarafların katkısı ile uzun vadeli çözümler araması mümkün iken İZSU, Gediz Deltası içerisinde bulunan Çiğli Atıksu Arıtma Ünitesi'ne Ekolojik Etkilenme Bölgesi sınırlarında inşa edilmek üzere 4. bir faz eklenmesi talebini Ulusal Sulak Alan Komisyonu gündemine sunmuştur. Komisyon, Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu'nun onayını aramaksızın oy çokluğu ile bu teklifi onaylamıştır. Günümüzde Atıksu Arıtma Tesisi ve her gün tesiste arıtılan ve hukuku ihlal ederek yine tesisin hemen etrafındaki birinci derece doğal sit alanına dökülen 600 ton çamur, en büyük tehdidi oluşturmaktadır.

18 Mayıs 2011, Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi (Çamur depolama sonrası kireç dökümü)

8: Proje Planına Bağlı Ulusal Mevzuattaki Hüküm İhlalleri

Kıyı Kanunu: Kanun Numarası: 3621 Kabul Tarihi: 04/04/1990 Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 17/04/1990 Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 20495

Ulusal mevzuatımız kapsamında Kıyı Kanunu'nun:

- 5. maddesi uyarınca yaklaşma mesafesi ve kıyı kenar çizgisi arasında kalan alanlar, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçlı kullanılmak üzere düzenlenebilir.

(Tarama malzemesi geri kazanım alanının bir kısmı, kıyı kenar çizgisi ve yaklaşma mesafesi arasında kalmaktadır.)

- 6. maddesi uyarınca kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği: Resmi Gazete'de Yayımlandığı Tarih: 17/05/2005, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 25818

Ulusal mevzuatımız kapsamında Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nin:

- 5. maddesinin a bendi uyarınca, Türkiye'nin uluslararası öneme sahip sulak alanlarının doğal yapısı ve ekolojik karakterini bozacak herhangi bir planlama, yatırım gerçekleştirilemez; tam aksine ilgili maddenin b bendi uyarınca, sulak alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınması esastır.

- 6. Maddesi uyarınca sulak alanların doldurulması ve kurutulması yasaktır.

- 15. Maddesi' uyarınca sulak alanlara çöp, moloz, hafriyat, **dip tarama** ve proses **artığı çamurları dökülemez.**

***Planlanan Tarama Malzemesi Geri Kazanım Tesisi alanı, Mutlak Koruma Alanı, Ekolojik Etkilenme Bölgesi, Sulak Alan Tampon Bölgesi ve Sulak Alan Koruma Bölgesi içinde kalmaktadır. Alanda yapılabilecek faaliyetler alan "Mutlak Koruma Bölgesi" olması bakımından, 18. madde'de açıkça belirtilmiştir.**

- Mutlak koruma bölgesinde uygulama esasları gereği, 18. madde uyarınca bu bölgede;

a) Bilimsel ve koruma amaçlı faaliyetler ile kuşların üreme döneminde kuş gözlemi ve görüntü alınması Bakanlığın iznine tabidir.

b) Kuşların üreme döneminde alanda su ürünleri istihsalı yapılamaz, hayvan otlatılamaz.

c) Bakanlıkça gerekli görüldüğünde alan çitle çevrilir.

Yukarıda belirtilenlerin dışında hiçbir faaliyete izin verilemez.

19., 20., 21. maddeler alanın çevresinde yapılabilecek faaliyetleri belirtmesi açısından bilgi amaçlı verilmiştir.

-Sulak alan bölgesinde uygulama esasları gereği 19. madde uyarınca bu bölgelerde;

- a) Mevcut arazi kullanımı dışında yeni tarımsal alanlar açılmaz, mevcut tarım arazilerinde suni gübre ve tarım ilaçları kullanılamaz.
- b) Ağaç kesimi yapılamaz.
- c) Kuş gözlem kuleleri, gözlemevleri, seyir amaçlı yaya yolları, Genel Müdürlük izni ile yapılır.
- d) İçme, kullanma ve sulama suyu projelerine ait zorunlu tesisler, Genel Müdürlük izni ile yapılır.
- e) Madensel tuzların çıkarılması, su ürünleri istihsalı ve bunlara ait zorunlu tesisler Genel Müdürlük izni ile yapılır.
- f) Bu Yönetmeliğin 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde tanımlanan usul ve esaslar çerçevesinde turba çıkarımı ve saz kesimi yapılır.
- g) Hayvan otlatılmasına izin verilebilir.

(Değişik fıkra: 26/08/2010-27684 S.R.G Yön/6.mad.) Bu Yönetmelikte izin verilenlerin dışında hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya izin verilmez.

-Ekolojik etkilenme bölgesinde uygulama esasları gereği madde 20. madde uyarınca bu bölgelerde;

- a) Alanın ekolojik karakterinin korunması esastır.
- b) Mevcut arazi kullanımı dışında yeni tarımsal alanlar açılması yasaktır.
- c) 19 uncu maddede belirtilen faaliyetlere ilave olarak, günü birlik kullanım amacıyla lokanta, büfe, çay bahçesi, plaj kabini, gezi parkurları, kuş gözlem kuleleri, balıkçı tekneleri için iskele, yürüyüş yolları inşa edilebilir. Bu madde kapsamında planlanan projelere, alanların ekolojik yapılarına göre Genel Müdürlükçe izin verilir.
- d) Bu alanda ekolojik karakteri bozacak şekilde ağaç kesimi yapılamaz.

(Değişik fıkra: 26/08/2010-27684 S.R.G Yön/7.mad.) Bu Yönetmelikte izin verilenlerin dışında hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya izin verilmez.

-Tampon bölgede uygulama esasları gereği 21. madde uyarınca bu bölgelerde;

- a) Katı atık düzenli depolama alanına, katı atık bertaraf tesislerine, bu Yönetmelikle izin verilenlerin dışında maden ocaklarının açılmasına ve işletilmesine, endüstri bölgesi ilan

edilmesine, organize sanayi bölgesi ve serbest bölge sanayi alanı kurulmasına ve Ek-1'de belirtilen faaliyetlerin yapılmasına izin verilemez.

b) Ek-2 de belirtilen faaliyetlerin yapımı Genel Müdürlüğün iznine tabidir. Bu listede yer alan faaliyetler için Bakanlıkça belirlenecek başvuru formu çerçevesinde, Bakanlığa müracaat edilir, müracaatın uygun görülmesi halinde başvuru sahibine izin belgesi verilir.

c) (Değişik bent: 26/08/2010-27684 S.R.G Yön/8.mad.) Coğrafi, topoğrafik ve zemin şartları sebebiyle yerleşim ve kentsel gelişimi zorunlu olarak bu bölgede kalan yerleşim yerlerinin zorunlu gelişimi için 17 nci maddede belirtilen koruma bölgelerinin tespiti esnasında veya 26 ncı maddede belirtilen yönetim planları ile özel hüküm bölgesi ihdas edilebilir. Bu bölgelerdeki uygulamalar Bakanlığın uygun görüşü alınarak sorumlu kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilir.

9:Proje Planına Bağlı Uluslararası Mevzuattaki Hüküm İhlalleri

Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (RAMSAR Sözleşmesi)

İran'ın Ramsar kentinde 1971 yılında imzalanan ve sulak alanların korunmasını ve akılcı kullanımını hedefleyen, kısaca Ramsar Sözleşmesi (Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi) adıyla anılan sözleşmeye Türkiye, 1994 yılında taraf olmuştur. Delta'da çamur depolanması, kıyı şeridine dolgu yapılması Ramsar Sözleşmesi'ne (Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme) aykırıdır. Türkiye'nin taraf olduğu Ramsar Sözleşmesi'nin ilgili maddesi aşağıda verilmiştir **(çeviri: Resmi Gazete, Sayı : 21937):**

Madde 4:

1. Her Akit Taraf, Listeye dahil olsun veya olmasın, sulak alanlarında tabiatı koruma alanları ayırarak sulak alanlarının ve su kuşlarının korunmasını geliştirecek ve yeterli inzibati tedbirleri alacaktır.

4. Akit Taraflar, uygun sulak alanların yönetimi yoluyla su kuşları popülasyonlarının arttırılması için çaba göstereceklerdir.

Gediz Deltası'nın 14.900 hektarı Ramsar alanı olarak tanımlanmıştır. Keskin sınırlarla ayrılamayacak olan doğal alanlar birbiriyle bütünlük taşımaktadır. Deltanın Ramsar alanı sınırları içerisinde üreyen flamingo ve tepeli pelikanlar Güney Gediz Deltası'nda beslenmektedir. Bu iki alandan birinin yok olması buraya bağlı olan türler için tehdit oluşturmaktadır.

Ramsar Sözleşmesi'ne göre sulak alanların kaybı ve sulak alana bağlı olan türlerin korunması esastır. Bu kapsamda Arıtma Tesisi ve planlanan Tarama Malzemesi Geri

Kazanım Tesisi", Ramsar Sözleşmesi'nin gereklerinin uygulanması konusunda da aykırılık teşkil etmektedir.

Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (Bern Sözleşmesi)

Bern sözleşmesi 24.12.1979 tarihinde imzalanmış ve 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Gediz Deltası uluslararası öneme sahip bir sulak alan olup günümüze değin delta'da 289 farklı kuş türü kaydedilmiştir. Bu türlerden 207 tanesi Türkiye'nin de tarafı olduğu Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altına alınan kuş türleridir (EK IV). Söz konusu türlerden tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*), küçük kerkenez (*Falco naumanni*), sibiryalı kazı (*Branta ruficollis*) ve dikkuş (*Oxyura leucocephala*) gibi 8 kuş türünün nesli küresel ölçekte tehlike altındadır (Ek V) (Eken ve ark., 2006).

Türkiye'nin taraf olduğu Bern Sözleşmesi'nin ilgili maddeleri aşağıda verilmiştir (**çeviri: Resmi Gazete, Sayı: 18318**):

Madde 1.

1. Bu Sözleşmenin amacı; yabani flora ve faunayı ve bunların yaşama ortamlarını muhafaza etmek, özellikle birden fazla devletin işbirliğini gerektirenlerin muhafazasını sağlamak ve bu işbirliğini geliştirmektir.
2. Nesli tehlikeye düşmüş ve düşebilecek türlere, özellikle göçmen olanlarına özel önem verilir.

Madde 2.

1. Âkit Taraflar, ekonomik ve rekreasyonel gereksinimleri ve yerel olarak risk altında bulunan alt türler, varyeteler veya formların isteklerini dikkate alırken, yabani flora ve faunanın, özellikle ekolojik, bilimsel ve kültürel gereksinimlerini de karşılayacak düzeyde, popülasyonlarının devamı veya bu düzeye ulaştırılması için gerekli önlemleri alacaktır.

Madde 3.

1. Her Âkit Taraf, yabani flora ve fauna ile doğal yaşama ortamlarının, bilhassa nesli tehlikeye düşmüş ve düşebilecek türlerin, özellikle endemik olanlarının ve tehlikeye düşmüş yaşama ortamlarının, bu Sözleşme hükümlerine uygun olarak muhafazası amacıyla ulusal politikalarını geliştireceklerdir.
2. Her Âkit Taraf, planlama ve kalkınma politikalarını saptarken ve kirlenme ile mücadele önlemleri alırken, yabani flora ve faunanın muhafazasına özen göstermeyi taahhüt eder.

Madde 4.

1 Her Âkit Taraf, yabani flora ve fauna türlerinin yaşama ortamlarının, özellikle **I ve II numaralı ek listelerde belirtilenlerin ve yok olma tehlikesi altında bulunan doğal yaşama ortamlarının** muhafazasını güvence altına almak üzere, uygun ve gerekli yasal ve idari önlemleri alacaktır.

2. Âkit Taraflar, planlama ve kalkınma politikalarını saptarken, önceki paragraf uyarınca korunan sahaların muhafaza gereksinimlerine, bu gibi yerlerin her türlü tahribattan uzak veya tahribatın mümkün olan en alt düzeyde tutulmasına özen göstereceklerdir.

3. Âkit Taraflar, II ve III nolu ek listelerde belirtilen göçmen türler için önem taşıyan ve kışlama, toplanma, beslenme, üreme veya tüy değiştirme yönünden göç yollarına uygun ilişki konumunda bulunan sahaların korunmasına özel dikkat göstermeyi kabul ederler.

Proje, Bern sözleşmesinin flora, fauna ve habitat koruma prensiplerinin tamamına aykırı olarak planlanmıştır.

Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Barcelona Sözleşmesi)

Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nın (UNEP) Akdeniz'in korunmasını öncelikli hedefleri arasına dahil etmesi kararı, Akdeniz'e kıyıdaş ülkelerin ve AB'nin katılımıyla, eyleme yönelik Akdeniz Eylem Planı'nın (MAP) 1975 yılında oluşturulmasıyla sonuçlanmıştır. AEP çerçevesinde yürütülecek olan faaliyetlerin hukuki dayanağını oluşturmak üzere hazırlanan "Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi" (Barselona Sözleşmesi) 16 Şubat 1976'da Barselona'da imzaya açılmıştır.

1992 yılında Rio de Janeiro'da yapılan BM Çevre ve Kalkınma Zirvesinde alınan kararların ruhuna uygun olarak, Barselona Sözleşmesi, 1995 yılında, deniz çevresinin yanı sıra, kıyı alanlarını da kapsayacak biçimde genişletilmiş, ayrıca, sürdürülebilir kalkınma hedefi, halkın katılımı, çevresel etki değerlendirmesi gibi unsurlar getirilmiştir. Bu çerçevede, yenilenen Sözleşme'nin adı "Akdeniz'in Deniz Çevresinin ve Kıyı Alanlarının Korunması Sözleşmesi" olarak değiştirilmiş olup, 9 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye yeniden düzenlenen Barselona Sözleşmesi'ne 2002 yılı itibariyle taraf olmuştur.

Yapılması planlanan Arıtma Tesisi, Barselona Sözleşmesi'nin taraf olduğumuz Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokolün ilgili pek çok maddesinde biyoçeşitliliğin korunması hususunda ve tehlikeye düşmüş ve ya tehdit altında türlerin listelendiği 2 numaralı ekinde, tepeli pelikan (*Pelecanus crispus*) karagagalı sumru (*Sterna sandvicensis*) türlerinin korunması hususunda gereklerinin uygulanması konusunda da aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

Kuşların Himayesine Dair Milletler Arası Sözleşme

Türkiye'nin taraf olduğu Kuşların Himayesine Dair Uluslararası Sözleşme, 17.12.1996 tarih ve 12480 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır ve sözleşmenin ilgili maddesi aşağıda verilmiştir(*çeviri: Resmi Gazete, Sayı :12480*):

Madde 2:

b) İlmî bir fayda arz eden veya ortadan kalkma tehlikesine mâruz bulunan nevilerin bütün sene zarfında, korunmaları mecburidir.

10: Tarama Malzemesinin (Çamurun) Kullanımı İçin Olası Alternatif Yöntemler

Tarama malzemesinin kimyasal ve fiziksel niteliklerine yönelik verilere bağlı olmakla birlikte (bu analizler kamuoyu ile paylaşılmamıştır) çıkarılacak çamurun doğayı tahrip etmek bir yana, yeni doğal alanların oluşturulması için kullanılması dünyada genel olarak kabul görmektedir. İnsanlığın gelişimine bağlı olarak insan etkisindeki her alanda istisnasız habitat kayıpları yaşanmıştır. Gelişen şehir planlama ilkeleri, pek çok ülkede doğal karakteri korunması gereken alanların (Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı Çevre düzeni planında doğal karakteri korunacak alan olarak belirtilmiştir) gerek doğal yaşam, gerekse insan için önemini açığa vurmuştur. Bu anlayışla tüm gelişmiş ülkelerde, doğal karakteri korunmuş alanların insan etkisinden, şehirleşmeden, yanlış alan kullanımlarından ve yok oluştan korunması yukarıda belirtilen ve ülkemizin taraf olduğu kanun hükmündeki uluslararası anlaşmalarla güvence altına alınmıştır.

Birleşik Krallık (İngiltere), ülke çapında tuzcul bataklıkların, tarama malzemesiyle restore edilmesi konusunda çeşitli çalışmalar yapmıştır (Landin ve ark., 1999). Çeşitli limanlardan çıkarılan tarama malzemeleri, sulak alan türlerine yaşam alanları sunması için kullanılmıştır (Krause ve McDonell, 2000).

Amerika Duxbury Sahili Tuzcul Bataklık Restorasyon Projesi fizibilite raporunda(2008); Tuzcul bataklık restorasyonunun, Amerikan Ulusal Oşinagrafik ve Atmosferik Kurumu, Çevre Koruma Ajansı, Doğal Kaynaklar Koruma Servisi, Massachusetts Kıyı Alanı Yönetimi, Massachusetts Çevre Koruma Departmanı ve Massachusetts Sulak Alan Restorasyon Programı tarafından yaygınlaştırıldığı ve özendirildiği belirtilmiştir.

Tarama malzemesinin dünya üzerinde kullanım yöntemleri, yok olan ve/veya yok olmaya başlayan habitatların desteklenmesi ve yeni habitatların oluşturulması konularına odaklanmıştır. Sığ su taramalarından elde edilen tarama malzemeleri (eğer Yüksek kirlenmeye maruz kalmadıysa) doğaları gereği, sığ su ekosistemlerinin yaratılmasında en başarılı olarak kullanılabilirler.

*Wallasea Adası-Yapılmakta olan Avrupa'nın en büyük yapay kıyı yaşam alanı
Thames-İngiltere (Proje ortakları: RSBP-Kraliyet Kuşları koruma kurumu / Crossrail
Demiryolları)*

Gediz Deltası tarihinde, sulak alanın tüm kıyıları "tuzcul bataklıklar" ile kaplıdır. Deltaya yapılan en büyük iki müdahale olan Tuzla; tuzcul bataklık şeridinin 22 kilometrelik kısmını (Jeolojik lob oluşumları girintili çıkıntılı yapılardır. Bozulan doğal yapılı alan bu çarpan etkisiyle yüzlerce kilometreyi bulmaktadır.) alternatif yapay yaşam alanları olan tuz tavalara dönüştürmüştür. Gediz Deltası'nın nehir yatağının değiştirilmesi, yatağa yapılan baraj, regülatör ve benzeri insan yapılarıyla azalan tatlı su, sediman girişine ve hava şartlarına bağlı olarak doğal dalyanlar birer birer yok olmaktadır. Hatta Homa Dalyanı'na insan müdahalesi ile güçlendirme çalışması yapılmak zorunda kalınmıştır. Günümüzde Çilazmak Dalyanı da parçalanmakta ve yok olma sürecini yaşamaktadır.

Tarama malzemesi, "Kış Ortası Su Kuşu Sayımı" verileri ışığında yaşamı çok daha fazla destekleyen güneydeki tuzcul bataklıkların benzerlerinin, bozulmuş kıyı şeridinde yaratılmasında kullanılabilir. Bu amaç için, Çilazmak Dalyanı'ndan kuzeye doğru dalyanın onarımı, kıyı bataklık alanının genişletilmesi, Tuzla kıyılarında kıyı beslemesi, bataklık tasarımı, yerel türlerin yeni yapılara sunulması gibi projeler üretilmelidir. Bu Projeler için bu konuda tecrübeli çalışma grupları oluşturulmalıdır. Bu tarz projeler için konu hakkında uzun yıllardır araştırmalar ve çalışmalar gerçekleştirmiş olan Dünya Kuşları Koruma Kurumu, İngiltere Kraliyet Kuşları Koruma Kurumu gibi bilimsel otoriteleri tartışılmayacak kurumlarla iş birliği yapılmalıdır.

Özetle çıkarılacak çamur, Çilazmak Dalyanı başta olmak üzere, Gediz Deltası'ndaki aşınmış dalyan ekosistemlerinin rehabilitasyonu, restorasyonu ve yeni kıyı ekosistemlerinin yaratılması için kullanılmalıdır.

11: Değerlendirme; Tarama Malzemesi (Çamur)'nin, Alana ve Ramsar Alanına Öngörülen Etkileri

Doğal Yaşam Alanı Kaybı:

Kara ve deniz arasında geçiş bölgesini oluşturan deltalar ekolojik olarak çok büyük önem arz eden yaşam alanlarıdır. Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi ve tesisin alana döktüğü çamur, sulak alanın kıyı ve çayır ekosistemleri arasındaki geçiş habitatının kaybına neden olmaktadır. Tesisin kurulu olduğu alanda floranın kurulum aşamasında tamamen, çevresinde yaşayan faunanın ise sürekli olarak yok olduğu veya zarara uğradığı gözlemlerle tespit edilmiştir.

İzmir Körfezi ve Limanı Projesi kapsamında, sirkülasyon kanalından çıkarılacak çamur-tarama malzemesinin Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi arazisinde kurulacak bir 'Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı' ya da tesisin mülkiyetindeki herhangi bir alana dökülmesi, yayılması ve tüm vejetasyon ile kazınarak kaldırılması, alanın habitat özelliğini yitirmesine neden olacaktır. Ayrıca ön görülen alanda işlenmesi veya kurutulması ve kaldırılması, alanda sürekli bir insan, iş makinesi, araç trafiğinin proje süresince devam edeceği öngörülebilir. Zeminin ve alanda yaşayan canlıların çamurla kaplanması, sonrasında ise insan-makine aktiviteleri ile alanın ekolojik fonksiyonlarını ve zenginliğini tamamen yitirmesi söz konusudur.

Gediz Deltası'nın günümüzde ve tarihindeki biyolojik zenginliğinin kaynağı, içerdiği farklı yaşam alanlarıdır. Bu alanlar birbirine tamamen bağlı olmakla birlikte her birinde alanın özelliklerine uyum sağlamış farklı canlı grupları yaşar. Bu yüzden Gediz Deltası ekolojik açıdan bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Deltanın hiçbir kısmı "atıl" değildir ve binlerce yıl içinde oluşmuş çok değerli bir önemli doğa alanının (ÖDA) parçalarıdır. Gediz Deltası'nda tuzcul çayırılık, bozkır tipi habitatların en önemli örneği Güney Gediz Deltası mutlak koruma alanında görülmektedir. Alanın tahribatı pek çok türün yaşama şansının yok edilmesinin ötesinde Gediz Deltası ve İzmir Kuş Cenneti'nin canlılığının kaynağı olan habitat çeşitliliğini geri dönüşümsüz olarak yok edecektir.

Tarama malzemesi geri kazanım alanına bağılı olarak yok olacak flamingo beslenme alanları: Tuzcul bataklıklar

Yok Olan ve/veya Yok Olacak Türler:

Atıksu arıtma tesisinin Güney Gediz Deltası'nda biriktirdiği çamur ve moloz nedeniyle oluşan yaşam alanı kaybı burada üreyen su kuşu popülasyonlarının yok olmasına neden olmuştur. Burada yer alan akça cılıbit (*Charadrius alexandrinus*) kolonisi tesisin yapılmasının ardından alanı kullanmaya son vermiştir.

*Akça cılıbit (*Charadrius alexandrinus*)*

Tarama malzemesi geri kazanım alanının güney ve batı sınırı ile Ramsar alanı sınırı aynıdır. Bu sebeple alana mutlak koruma bölgesi statüsü verilmiştir. Alanın ornitolojik önemini konu alan bölümde belirtilen türlerin ötesinde, özellikle kıyı kuşları tarafından çok yoğun olarak kullanılan tuzcul bataklıklar, çamur döküm ve işleme sırasında habitat özelliğini yitirecektir.

Dr. Ortaç Onmuş tarafından hazırlanan doktora tezinde belirtildiği üzere söz konusu çamur geri kazanım alanında kışın flamingolar, pelikanlar, karabataklar, kıyı kuşları, sakarmekeler ve ördek türleri olmak üzere en az 10 bin – 40 bin arasında su kuşu beslenmek ve barınmak için bulunmaktadır. Ayrıca kuluçka döneminde 1920 çift sumru, 60 çift uzun bacak, 1100 çift akdeniz martısı, 55 çift karagagalı sumru, 1500 çift gümüş martı, 30 çift kıvılcak ve 250 çift kesikkolye yağmur kuşu'nun çamur döküm alanında kuluçkaya yattıkları tespit edilmiştir. Diğer taraftan çamur döküm alanı sumru'nun Avrupa'da en fazla kuluçkaya yattığı ve karagagalı sumru'nun ise Türkiye'de ürediği tek alandır (Sıki, 2012).

Karagagalı sumru (*Sterna sandvicensis*)

Dünya Doğayı Koruma Kurumu (IUCN) kırmızı listesine göre küresel ölçekte tehlike altında olan tepeli pelikanın (*Pelicanus crispus*) ve Akdeniz havzasındaki en önemli flamingo popülasyonlarından birinin bulunduğu Gediz Deltası'nda bu kuşların beslenme ve olası üreme alanı olan bu bölge hali hazırda arıtma tesisi etkisiyle tahrip olmuştur, ancak çamur tesisi ile yok olması kesinleşecektir.

12: SONUÇ

Gediz Deltası ekolojik açıdan bütüncül bir yapıdır ve içerdiği doğal özellikleri dolayısıyla uluslararası öneme sahip bir sulak alandır. Bu sebeple ulusal ve uluslararası ölçekli farklı koruma statüleriyle uzun yıllardır başarılı bir şekilde korunmaktadır.

“İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi” kapsamında Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı olarak planlanan ilgili alanın ekolojik önemi ise bölgede yapılan çeşitli bilimsel araştırmalar ile ortaya çıkartılmış durumdadır. Bu sebeple ilgili alanda planlanan faaliyetlerin, alanın doğal karakterini bozacak nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede görülmüştür ki; “İzmir Körfezi ve Limanı Rehabilitasyon Projesi” kapsamında çıkarılacak çamur, tarama malzemesi, alüvyon benzeri malzemenin, Gediz Deltası Sulak Alanı sınırları içerisine dökülmesi, depolanması, işlenmesi hukuki olarak da mümkün değildir. Bu sınırlar içerisinde yapılacak herhangi bir, hafriyat, tarama malzemesi işleme, çamur serme, kurutma, kaldırma, tesis kurulumu ve projeye bağlı insan aktivitesini içeren her eylemin sınırları, kanun ve yönetmeliklerin ilgili hükümlerince açıkça çizilmiştir. “Tarama Malzemesi Geri Kazanım Alanı”, “Mutlak Koruma Bölgesi” sınırlar içerisinde, Gediz Deltası Sulak Alanı'nın bir parçasıdır. Alanda yapılacak yönetmeliğe aykırı uygulamalar için yönetmeliğin 35. maddesi'nde aşağıdaki hükümler yer alır.

“Uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler, sulak alanların korunmasında bu Yönetmelik ve Yönetmelik uyarınca hazırlanan yönetim planları ile belirlenen esaslara uygun işlem yapmakla yükümlüdürler. Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri uygulanır.”

Öte yandan alanda planlanan uygulamaların Uluslararası Sözleşmeler uyarınca da hukuksuzluk içerdiği tespit edilmiştir.

Yaptığımız tüm incelemelerin sonucunda; alanda yapılması planlanan “Tarama Malzemesi Geri Kazanım Tesisi” ve/veya herhangi benzer bir tesisin, gerek ulusal ve uluslararası mevzuatın ilgili hükümleri, gerekse bilimsel veriler ışığında imkansız olduğu görülmektedir.

Dolayısıyla tarama malzemesi (çamur) için, doğaya ve kanunlara uygun değerlendirme ya da bertaraf yöntemleri araştırılmalı ve proje süreci, bu bilgiler ışığında ilerlemelidir.

Özetle çıkarılacak çamur, Gediz Deltası'nın geleceği birinci öncelik olacak şekilde; ya kaynağında (denizde) bertaraf edilmeli ya da Çilazmak Dalyanı başta olmak üzere, Gediz Deltası'ndaki aşınmış dalyan ekosistemlerinin rehabilitasyonu, restorasyonu ve yeni kıyı ekosistemlerinin yaratılması için kullanılmalıdır.

13: Kaynaklar

- AKYARLI, A., (1995). "The Interesting Story of Dredging Operations for the Development of Izmir Harbor", Brazil, Fourth International Conference on Coastal & Port Engineering - COPEDEC IV, Vol. III, s. 2236-2250.
- DBTE., (1994). İzmir Körfez Taramasından Çıkacak Malzemenin İzmir Çiğli'de Karada Bertarafı için Çevresel Etki Değerlendirme Raporu.
- EKEN, G., BOZDOĞAN, M., İSFENDİYAROĞLU, S., KILIÇ, D.T., LİSE, Y. (editörler) (2006). Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları, Doğa Derneği, Ankara.
- EKEN, G., (1997). The breeding population of some species of waterbirds at Gediz Delta, western Turkey, Zool. Middle East 14: s. 53-68.
- KILIÇ, D.T., EKEN G. (2004). Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları Güncellemesi, 2004 — Doğa Derneği, Ankara Türkiye, 229 sf.
- KRAUSE, P.R., MCDONELL, K.A., (2000). The Beneficial Reuse of Dredged Material for Upland Disposal, 39sf.
- LANDIN, M.C., BROOKE, J., ADNITT, C., MEAKINS, N., (1999). Saltmarsh Restoration in the United Kingdom Using Manipulations And Dredged Material. Proceedings of the 19th Western Dredging Association (WEDA XIX) Annual Meeting and Conference and 31st Texas A&M University Dredging Seminar (TAMU 31), Louisville, Kentucky.
- ONMUŞ, O., DURUSOY, R., EKEN, G. TIRIL, A., ARSLAN, Z., BİLGE, O., (2002). Gediz Deltası'nda Katılımcı Yönetim Planı İçin Öneriler. Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları IV. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 02 Konferansı Bildiriler Kitabı, 5-8 Kasım İzmir.
- ONMUŞ, O.,(2006) Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Önemli Kuş Alanları'nın İzlenmesi ve Yönetilmesi Amaçlı Kullanımı, Gediz Deltası Önemli Kuş Alanı Olgu Çalışması, 4. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, 13-16 Eylül 2006, Fatih Üniversitesi, İstanbul-Türkiye.
- ONMUŞ, O., (2008) Gediz Deltası'nda Üreyen Su Kuşu Türlerinin Yuvalama Alanlarının İzlenmesi ve Bu Kolonilerin Yönetilmesi, Doktora tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 233 sf.
- ONMUŞ, O., DURUSOY, R., EKEN, G., (2009). Distribution of Breeding Birds in Gediz Delta, Western Turkey. Zool. Middle East 47: s. 39-48.
- ONMUŞ, O., SIKI, M., (2011). Shorebirds in the Gediz Delta (İzmir, Turkey): breeding and wintering abundances, distributions, and seasonal occurrences. Turk J. Zool, 2011; 35(5) 615-629.
- SIKI, M., (2012). 28.11.2012 tarihli basın açıklaması;
<http://www.haberhurriyeti.com/HaberDetay/45276-kus-cenneti-ne-camur-atmayin.aspx>
- TUNÇ, H., (2000). Milletlerarası Sözleşmelerin Türk İç Hukukuna Etkisi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye İle İlgili Örnek Karar İncelemesi", (Anayasa Mahkemesi'nin 38. Kuruluş Yıldönümü Nedeniyle Düzenlenen Sempozyumda Sunulan Bildiri), Anayasa Yargısı 17, Ankara.
- UZUN A., (2007). "Gediz Deltası'nda Yaşanan Koruma-Kullanma Çatışması", Üniversite Öğrencileri II. Çevre Sorunları Kongresi (ÇESKO 2007), Kongre Kitabı, s. 39-47, İSTANBUL.
- YARAR, M., MAGNIN, G., (1997). Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları, Doğal Hayatı Koruma Derneği, İstanbul-Türkiye, 314 sf.

14: Ekler

EK-I Gediz Deltası'nda tespit edilen, Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altına alınan kuş türleri

EK II Gediz Deltası'nda var olan Dünya Doğayı Koruma Örgütü (IUCN) Kırmızı Liste Türleri

Ek-III Dünya Doğayı Koruma Örgütü (IUCN) Kırmızı Liste Statüleri

Ek-IV İzmir'in şehirleşme sürecinin Deltaya Etkisi (kırmızı alanlar şehirleşmeyi göstermektedir)

EK-I Gediz Deltası'nda tespit edilen, Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altına alınan kuş türleri

No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce
1	00020	<i>Gavia</i>	<i>stellata</i>	Kızılgerdanlı Dalgıç	<i>Red-throated Diver</i>
2	00030	<i>Gavia</i>	<i>arctica</i>	Karagerdanlı Dalgıç	<i>Black-throated Diver</i>
3	00070	<i>Tachybaptus</i>	<i>ruficollis</i>	Küçük Batağan	<i>Little Grebe</i>
4	00100	<i>Podiceps</i>	<i>griseogena</i>	Kızılboyunlu Batağan	<i>Red-necked Grebe</i>
5	00120	<i>Podiceps</i>	<i>nigricollis</i>	Karaboyunlu Batağan	<i>Black-necked Grebe</i>
6	00360	<i>Calonectris</i>	<i>diomedea</i>	Boz Yelkovan	<i>Cory's Shearwater</i>
7	00462	<i>Puffinus</i>	<i>yelkouan</i>	Yelkovan	<i>Yelkouan Shearwater</i>
8	00800	<i>Phalacrocorax</i>	<i>aristotelis</i>	Tepeli Karabatak	<i>Shag</i>
9	00820	<i>Phalacrocorax</i>	<i>pygmeus</i>	Küçük Karabatak	<i>Pygmy Cormorant</i>
10	00880	<i>Pelecanus</i>	<i>onocrotalus</i>	Ak Pelikan	<i>White Pelican</i>
11	00890	<i>Pelecanus</i>	<i>crispus</i>	Tepeli Pelikan	<i>Dalmatian Pelican</i>
12	00950	<i>Botaurus</i>	<i>stellaris</i>	Balaban	<i>Bittern</i>
13	00970	<i>Ixobrychus</i>	<i>minutus</i>	Küçük Balaban	<i>Little Bittern</i>
14	01010	<i>Nycticorax</i>	<i>nycticorax</i>	Gece Balıkçılı	<i>Night Heron</i>
15	01080	<i>Ardeola</i>	<i>ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	<i>Squacco Heron</i>
16	01110	<i>Bubulcus</i>	<i>ibis</i>	Siğır Balıkçılı	<i>Cattle Egret</i>
17	01190	<i>Egretta</i>	<i>garzetta</i>	Küçük Akbalıkçıl	<i>Little Egret</i>
18	01210	<i>Egretta</i>	<i>alba</i>	Büyük Akbalıkçıl	<i>Great White Egret</i>
19	01240	<i>Ardea</i>	<i>purpurea</i>	Erguvani Balıkçıl	<i>Purple Heron</i>
20	01310	<i>Ciconia</i>	<i>nigra</i>	Kara Leylek	<i>Black Stork</i>
21	01340	<i>Ciconia</i>	<i>ciconia</i>	Leylek	<i>White Stork</i>
22	01360	<i>Plegadis</i>	<i>falcinellus</i>	Çeltikçi	<i>Glossy Ibis</i>
23	01440	<i>Platalea</i>	<i>leucorodia</i>	Kaşıkcı	<i>Spoonbill</i>
24	01470	<i>Phoenicopterus</i>	<i>ruber</i>	Flamingo	<i>Greater Flamingo</i>
25	01540	<i>Cygnus</i>	<i>cygnus</i>	Ötücü Kuğu	<i>Whooper Swan</i>
26	01690	<i>Branta</i>	<i>ruficollis</i>	Sibiryazı Kazı	<i>Red-breasted Goose</i>
27	01710	<i>Tadorna</i>	<i>ferruginea</i>	Angıt	<i>Ruddy Shelduck</i>
28	01730	<i>Tadorna</i>	<i>tadorna</i>	Suna	<i>Shelduck</i>
29	02260	<i>Oxyura</i>	<i>leucocephala</i>	Dikkuyruk	<i>White-headed Duck</i>
30	02310	<i>Pernis</i>	<i>apivorus</i>	Arı Şahini	<i>Honey Buzzard</i>
31	02380	<i>Milvus</i>	<i>migrans</i>	Kara Çaylak	<i>Black Kite</i>
32	02430	<i>Haliaeetus</i>	<i>albicilla</i>	Akkuyruklu Kartal	<i>White-tailed Eagle</i>
33	02470	<i>Neophron</i>	<i>percnopterus</i>	Küçük Akbaba	<i>Egyptian Vulture</i>
34	02510	<i>Gyps</i>	<i>fulvus</i>	Kızıl Akbaba	<i>Griffon Vulture</i>
35	02560	<i>Circaetus</i>	<i>gallicus</i>	Yılan Kartalı	<i>Short-toed Eagle</i>
36	02600	<i>Circus</i>	<i>aeruginosus</i>	Saz Delicesi	<i>Marsh Harrier</i>
37	02610	<i>Circus</i>	<i>cyaneus</i>	Gökçe Delice	<i>Hen Harrier</i>
38	02620	<i>Circus</i>	<i>macrourus</i>	Bozkır Delicesi	<i>Pallid Harrier</i>
39	02630	<i>Circus</i>	<i>pygargus</i>	Çayır Delicesi	<i>Montagu's Harrier</i>
40	02670	<i>Accipiter</i>	<i>gentilis</i>	Çakır	<i>Goshawk</i>
41	02690	<i>Accipiter</i>	<i>nisus</i>	Atmaca	<i>Sparrowhawk</i>
42	02730	<i>Accipiter</i>	<i>brevipes</i>	Yaz Atmacası	<i>Levant Sparrowhawk</i>

No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce
43	02870	<i>Buteo</i>	<i>buteo</i>	Şahin	<i>Buzzard</i>
44	02880	<i>Buteo</i>	<i>rufinus</i>	Kızıl Şahin	<i>Long-legged Buzzard</i>
45	02920	<i>Aquila</i>	<i>pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı	<i>Lesser Spotted Eagle</i>
46	02930	<i>Aquila</i>	<i>clanga</i>	Büyük Orman Kartalı	<i>Greater Spotted Eagle</i>
47	02950	<i>Aquila</i>	<i>heliaca</i>	Şah Kartal	<i>Imperial Eagle</i>
48	02960	<i>Aquila</i>	<i>chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	<i>Golden Eagle</i>
49	02980	<i>Hieraaetus</i>	<i>pennatus</i>	Küçük Kartal	<i>Booted Eagle</i>
50	02990	<i>Hieraaetus</i>	<i>fasciatus</i>	Tavşancıl	<i>Bonelli's Eagle</i>
51	03010	<i>Pandion</i>	<i>haliaetus</i>	Balık Kartalı	<i>Osprey</i>
52	03030	<i>Falco</i>	<i>naumanni</i>	Küçük Kerkenez	<i>Lesser Kestrel</i>
53	03040	<i>Falco</i>	<i>tinnunculus</i>	Kerkenez	<i>Kestrel</i>
54	03070	<i>Falco</i>	<i>vespertinus</i>	Ala Doğan	<i>Red-footed Falcon</i>
55	03090	<i>Falco</i>	<i>columbarius</i>	Boz Doğan	<i>Merlin</i>
56	03100	<i>Falco</i>	<i>subbuteo</i>	Delice Doğan	<i>Hobby</i>
57	03110	<i>Falco</i>	<i>eleonorae</i>	Ada Doğanı	<i>Eleonorae's Falcon</i>
58	03140	<i>Falco</i>	<i>biarmicus</i>	Bıyıklı Doğan	<i>Lanner Falcon</i>
59	03200	<i>Falco</i>	<i>peregrinus</i>	Gök Doğan	<i>Peregrine</i>
60	04080	<i>Porzana</i>	<i>porzana</i>	Benekli Suyelvesi	<i>Spotted Crake</i>
61	04100	<i>Porzana</i>	<i>parva</i>	Bataklık Suyelvesi	<i>Little Crake</i>
62	04210	<i>Crex</i>	<i>crex</i>	Bıldırcın Kılavuzu	<i>Corncrake</i>
63	04330	<i>Grus</i>	<i>grus</i>	Turna	<i>Crane</i>
64	04410	<i>Anthropoides</i>	<i>virgo</i>	Telli Turna	<i>Demoiselle Crane</i>
65	04420	<i>Tetrax</i>	<i>tetrax</i>	Mezgeldek	<i>Little Bustard</i>
66	04460	<i>Otis</i>	<i>tarda</i>	Toy	<i>Great Bustard</i>
67	04550	<i>Himantopus</i>	<i>himantopus</i>	Uzunbacak	<i>Black-winged Stilt</i>
68	04560	<i>Recurvirostra</i>	<i>avosetta</i>	Kılıçgaga	<i>Avocet</i>
69	04590	<i>Burhinus</i>	<i>oediconemus</i>	Kocagöz	<i>Stone Curlew</i>
70	04650	<i>Glareola</i>	<i>pratincola</i>	Bataklıkırlangıcı	<i>Collared Pranticole</i>
71	04690	<i>Charadrius</i>	<i>dubius</i>	Küçük Halkalı Cılibit	<i>Little Ringed Plover</i>
72	04700	<i>Charadrius</i>	<i>hiaticula</i>	Halkalı Cılibit	<i>Ringed Plover</i>
73	04770	<i>Charadrius</i>	<i>alexandrinus</i>	Akça Cılibit	<i>Kentish Plover</i>
74	04790	<i>Charadrius</i>	<i>leschenaultii</i>	Büyük Cılibit	<i>Greater Sand Plover</i>
75	04870	<i>Vanellus</i>	<i>spinosus</i>	Mahmuzlu Kızkuşu	<i>Spur-winged Plover</i>
76	04970	<i>Calidris</i>	<i>alba</i>	Ak Kumkuşu	<i>Sanderling</i>
77	05010	<i>Calidris</i>	<i>minuta</i>	Küçük Kumkuşu	<i>Little Stint</i>
78	05020	<i>Calidris</i>	<i>temminckii</i>	Sarıbacaklı Kumkuşu	<i>Temminck's Stint</i>
79	05090	<i>Calidris</i>	<i>ferruginea</i>	Kızıl Kumkuşu	<i>Curlew Sandpiper</i>
80	05120	<i>Calidris</i>	<i>alpina</i>	Karakarınlı Kumkuşu	<i>Dunlin</i>
81	05140	<i>Limicola</i>	<i>falcinellus</i>	Sürmeli Kumkuşu	<i>Broad-billed Sandpiper</i>
82	05470	<i>Tringa</i>	<i>stagnatilis</i>	Bataklık Düdükçünü	<i>Marsh Sandpiper</i>
83	05530	<i>Tringa</i>	<i>ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	<i>Green Sandpiper</i>
84	05540	<i>Tringa</i>	<i>glareola</i>	Orman Düdükçünü	<i>Wood Sandpiper</i>
85	05560	<i>Actitis</i>	<i>hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	<i>Common Sandpiper</i>

No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce
86	05610	<i>Arenaria</i>	<i>interpres</i>	Taşçeviren	Turnstone
87	05640	<i>Phalaropus</i>	<i>lobatus</i>	Deniz Düdükçünü	Red-necked Phalarope
88	05750	<i>Larus</i>	<i>melanocephalus</i>	Akdeniz Martısı	Mediterranean Gull
89	05780	<i>Larus</i>	<i>minutus</i>	Küçük Martı	Little Gull
90	05850	<i>Larus</i>	<i>genei</i>	İncegağalı Martı	Slender-billed Gull
91	05880	<i>Larus</i>	<i>audouinii</i>	Ada Martısı	Audouin's Gull
92	06050	<i>Sterna</i>	<i>nilotica</i>	Gülen Sumru	Gull-billed Tern
93	06060	<i>Sterna</i>	<i>caspia</i>	Hazar Sumrusu	Caspian Tern
94	06110	<i>Sterna</i>	<i>sandvicensis</i>	Karağagalı Sumru	Sandwich Tern
95	06150	<i>Sterna</i>	<i>hirundo</i>	Sumru	Common Tern
96	06240	<i>Sterna</i>	<i>albifrons</i>	Küçük Sumru	Little Tern
97	06260	<i>Chlidonias</i>	<i>hybridus</i>	Bıyıklı Sumru	Whiskered Tern
98	06270	<i>Chlidonias</i>	<i>niger</i>	Kara Sumru	Black Tern
99	06280	<i>Chlidonias</i>	<i>leucopterus</i>	Akkanatlı Sumru	White-winged Black Tern
100	06610	<i>Pterocles</i>	<i>orientalis</i>	Bağırtlak	Black-bailed Sandgrouse
101	07160	<i>Clamator</i>	<i>glandarius</i>	Tepeli Guguk	Great Spotted Cuckoo
102	07350	<i>Tyto</i>	<i>alba</i>	Peçeli Baykuş	Barn Owl
103	07390	<i>Otus</i>	<i>scops</i>	İshakkuşu	Scops Owl
104	07440	<i>Bubo</i>	<i>bubo</i>	Puhu	Eagle Owl
105	07570	<i>Athena</i>	<i>noctua</i>	Kukumav	Little Owl
106	07670	<i>Asio</i>	<i>otus</i>	Kulaklı Orman Baykuşu	Long-eared Owl
107	07680	<i>Asio</i>	<i>flammeus</i>	Kır Baykuşu	Short-eared Owl
108	07780	<i>Caprimulgus</i>	<i>europaeus</i>	Çobanaldatan	Nightjar
109	07980	<i>Apus</i>	<i>melba</i>	Akkarınlı Ebabil	Alpine Swift
110	08270	<i>Halcyon</i>	<i>smyrnensis</i>	İzmir Yalıçapkını	White-breasted Kingfisher
111	08310	<i>Alcedo</i>	<i>atthis</i>	Yalıçapkını	Kingfisher
112	08330	<i>Ceryle</i>	<i>rudis</i>	Alaca Yalıçapkını	Pied Kingfisher
113	08400	<i>Merops</i>	<i>apiaster</i>	Arıkuşu	Bee-eater
114	08410	<i>Coracias</i>	<i>garrulus</i>	Gökkuzgun	Roller
115	08460	<i>Upupa</i>	<i>epops</i>	İbibik	Hoopoe
116	08480	<i>Jynx</i>	<i>torquilla</i>	Boyunçeviren	Wryneck
117	08560	<i>Picus</i>	<i>viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan	Green Woodpecker
118	08760	<i>Dendrocopos</i>	<i>major</i>	Orman Ağaçkakanı	Great-Spotted Woodpecker
119	08780	<i>Dendrocopos</i>	<i>syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan	Syrian Woodpecker
120	09610	<i>Melanocorypha</i>	<i>calandra</i>	Boğmaklı Toygar	Calandra Lark
121	09670	<i>Calandrella</i>	<i>brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı	Short-toed Lark
122	09810	<i>Riparia</i>	<i>riparia</i>	Kum Kırlangıcı	Sand Martin
123	09910	<i>Ptyonoprogne</i>	<i>rupestris</i>	Kaya Kırlangıcı	Crag Martin
124	09920	<i>Hirundo</i>	<i>rustica</i>	Kırlangıç	Swallow
125	09950	<i>Hirundo</i>	<i>daurica</i>	Kızıl Kırlangıç	Red-rumped Swallow
126	10010	<i>Delichon</i>	<i>urbica</i>	Ev Kırlangıcı	House Martin
127	10040	<i>Anthus</i>	<i>campestris</i>	Kır İncirkuşu	Tawny Pipit
128	10090	<i>Anthus</i>	<i>trivialis</i>	Ağaç İncirkuşu	Tree Pipit

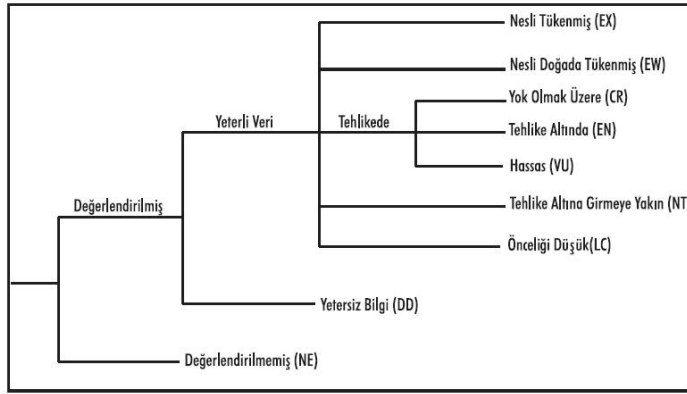
No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce
129	10110	<i>Anthus</i>	<i>pratensis</i>	Çayır İncirkuşu	Meadow Pipit
130	10120	<i>Anthus</i>	<i>cervinus</i>	Kızılgerdanlı İncirkuşu	Red-thorated Pipit
131	10140	<i>Anthus</i>	<i>spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu	Water Pipit
132	10170	<i>Motacilla</i>	<i>flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	Yellow Wagtail
133	10180	<i>Motacilla</i>	<i>citrea</i>	Sarıbaşlı Kuyruksallayan	Citrine Wagtail
134	10190	<i>Motacilla</i>	<i>cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	Grey Wagtail
135	10200	<i>Motacilla</i>	<i>alba</i>	Akkuyruksallayan	Pied Wagtail
136	10660	<i>Troglodytes</i>	<i>troglodytes</i>	Çitkuşu	Wren
137	10840	<i>Prunella</i>	<i>modularis</i>	Dağbülbulü	Dunnock
138	10950	<i>Cercotichas</i>	<i>galactotes</i>	Çalı Bülbulü	Rufous Bush Robin
139	10990	<i>Erithacus</i>	<i>rubecula</i>	Kızılgerdan	Robin
140	11030	<i>Luscinia</i>	<i>luscinia</i>	Benekli Bülbul	Thrush Nightingale
141	11040	<i>Luscinia</i>	<i>megarhynchos</i>	Bülbul	Nightingale
142	11170	<i>Irania</i>	<i>gutturalis</i>	Taş Bülbulü	White-thorated Robin
143	11210	<i>Phoenicurus</i>	<i>ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk	Black Redstart
144	11220	<i>Phoenicurus</i>	<i>phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	Redstart
145	11370	<i>Saxicola</i>	<i>rubetra</i>	Çayır Taşkuşu	Whinchat
146	11390	<i>Saxicola</i>	<i>torquata</i>	Taşkuşu	Stonechat
147	11440	<i>Oenanthe</i>	<i>isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan	Isabellina Wheatear
148	11460	<i>Oenanthe</i>	<i>oenanthe</i>	Kuyrukkakan	Northern Wheatear
149	11480	<i>Oenanthe</i>	<i>hispanica</i>	Karakulaklı Kuyrukkakan	Black-eared Wheatear
150	11500	<i>Oenanthe</i>	<i>finschii</i>	Aksırtlı Kuyrukkakan	Finsch's Wheatear
151	11660	<i>Monticola</i>	<i>solitarius</i>	Gökardıç	Blue Rock Thrush
152	12200	<i>Cettia</i>	<i>cetti</i>	Kamış Bülbulü	Cetti's Warbler
153	12260	<i>Cisticola</i>	<i>juncidis</i>	Yelpazekuyruk	Fan-tailed Warbler
154	12380	<i>Locustella</i>	<i>luscinodius</i>	Bataklık Kamışcını	Savi's Warbler
155	12410	<i>Acrocephalus</i>	<i>melanopogon</i>	Bıyıklı Kamışcın	Moustached Warbler
156	12430	<i>Acrocephalus</i>	<i>schoenobaenus</i>	Kındıra Kamışcını	Sedge Warbler
157	12500	<i>Acrocephalus</i>	<i>palustris</i>	Çalı Kamışcını	Marsh Warbler
158	12510	<i>Acrocephalus</i>	<i>scirpaceus</i>	Saz Kamışcını	Reed Warbler
159	12530	<i>Acrocephalus</i>	<i>arundinaceus</i>	Büyük Kamışcın	Great Reed Warbler
160	12550	<i>Hippolais</i>	<i>pallida</i>	Ak Mukallit	Olivaceous Warbler
161	12590	<i>Hippolais</i>	<i>icterina</i>	Sarı Mukallit	Icterine Warbler
162	12650	<i>Sylvia</i>	<i>cantillans</i>	Bıyıklı Ötleğen	Subalpine Warbler
163	12670	<i>Sylvia</i>	<i>melanocephala</i>	Maskeli Ötleğen	Sardinian Warbler
164	12690	<i>Sylvia</i>	<i>rüppelli</i>	Karaboğazlı Ötleğen	Rüppel's Warbler
165	12730	<i>Sylvia</i>	<i>nisoria</i>	Çizgili Ötleğen	Barred Warbler
166	12740	<i>Sylvia</i>	<i>curruca</i>	Küçük Akgerdanlı Ötleğen	Lesser Whitethroat
167	12750	<i>Sylvia</i>	<i>communis</i>	Akgerdanlı Ötleğen	Whitethroat
168	12760	<i>Sylvia</i>	<i>borin</i>	Boz Ötleğen	Garden Warbler
169	12770	<i>Sylvia</i>	<i>atricapilla</i>	Karabaşlı Ötleğen	Blackcap
170	13070	<i>Phylloscopus</i>	<i>bonelli</i>	Boz Çıvgın	Bonelli's Warbler
171	13080	<i>Phylloscopus</i>	<i>sibilatrix</i>	Orman Çıvgın	Wood Warbler

No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce
172	13110	<i>Phylloscopus</i>	<i>collybita</i>	Çıvgın	<i>Chiffchaff</i>
173	13120	<i>Phylloscopus</i>	<i>trochilus</i>	Söğütbülbülü	<i>Willow Warbler</i>
174	13140	<i>Regulus</i>	<i>regulus</i>	Çalıkuşu	<i>Goldcrest</i>
175	13350	<i>Muscicapa</i>	<i>striata</i>	Benekli Sinekkapan	<i>Spotted Flycatcher</i>
176	13430	<i>Ficedula</i>	<i>parva</i>	Küçük Sinekkapan	<i>Red-breasted Flycatcher</i>
177	13470	<i>Ficedula</i>	<i>semitorquata</i>	Alaca Sinekkapan	<i>Semi-collared Flycatcher</i>
178	13480	<i>Ficedula</i>	<i>albicollis</i>	Halkalı Sinekkapan	<i>Collared Flycatcher</i>
179	13490	<i>Ficedula</i>	<i>hypoleuca</i>	Kara Sinekkapan	<i>Pied Flycatcher</i>
180	13640	<i>Panurus</i>	<i>biarmicus</i>	Bıyıklı Baştankara	<i>Bearded Tit</i>
181	14370	<i>Aegithalos</i>	<i>caudatus</i>	Uzunkuyruklu Baştankara	<i>Long-tailed Tit</i>
182	14410	<i>Parus</i>	<i>lugubris</i>	Akyanaklı Baştankara	<i>Sombre Tit</i>
183	14620	<i>Parus</i>	<i>caeruleus</i>	Mavi Baştankara	<i>Blue Tit</i>
184	14640	<i>Parus</i>	<i>major</i>	Büyük Baştankara	<i>Great Tit</i>
185	14810	<i>Sitta</i>	<i>neumayer</i>	Kaya Sıvacısı	<i>Rock Nuthatch</i>
186	14900	<i>Remiz</i>	<i>pendulinus</i>	Çulhakuşu	<i>Penduline Tit</i>
187	15080	<i>Oriolus</i>	<i>oriolus</i>	Sarıasma	<i>Golden Oriole</i>
188	15140	<i>Lanius</i>	<i>isabellinus</i>	Kızılkuyluklu Örümcekkuşu	<i>Isabelline Shrike</i>
189	15150	<i>Lanius</i>	<i>collurio</i>	Kızılsırtlı Örümcekkuşu	<i>Red-backed Shrike</i>
190	15190	<i>Lanius</i>	<i>minor</i>	Karaalınlı Örümcekkuşu	<i>Lesser Grey Shrike</i>
191	15230	<i>Lanius</i>	<i>senator</i>	Kızılbaşlı Örümcekkuşu	<i>Woodchat Shrike</i>
192	15240	<i>Lanius</i>	<i>nubicus</i>	Maskeli Örümcekkuşu	<i>Masked Shrike</i>
193	15820	<i>Sturnus</i>	<i>vulgaris</i>	Siğircık	<i>Starling</i>
194	15840	<i>Sturnus</i>	<i>roseus</i>	Ala Siğircık	<i>Rose-coloured Starling</i>
195	16400	<i>Serinus</i>	<i>serinus</i>	Küçük İskete	<i>Serin</i>
196	16490	<i>Carduelis</i>	<i>chloris</i>	Florya	<i>Greenfinch</i>
197	16530	<i>Carduelis</i>	<i>carduelis</i>	Saka	<i>Goldfinch</i>
198	16540	<i>Carduelis</i>	<i>spinus</i>	Karabaşlı İskete	<i>Siskin</i>
199	16600	<i>Carduelis</i>	<i>cannabina</i>	Ketenkuşu	<i>Linnet</i>
200	17170	<i>Coccothraustes</i>	<i>coccothraustes</i>	Kocabaş	<i>Hawfinch</i>
201	18570	<i>Emberiza</i>	<i>citrinella</i>	Sarı Çinte	<i>Yellowhammer</i>
202	18580	<i>Emberiza</i>	<i>cirlus</i>	Bahçe Çintesi	<i>Cirl Bunting</i>
203	18600	<i>Emberiza</i>	<i>cia</i>	Kaya Çintesi	<i>Rock Bunting</i>
204	18650	<i>Emberiza</i>	<i>cineracea</i>	Boz Çinte	<i>Cinereous Bunting</i>
205	18680	<i>Emberiza</i>	<i>caesia</i>	Kızıl Kirazkuşu	<i>Cretzschmar's Bunting</i>
206	18770	<i>Emberiza</i>	<i>schoeniclus</i>	Bataklık Çintesi	<i>Reed Bunting</i>
207	18810	<i>Emberiza</i>	<i>melanocephala</i>	Kara Başlı Çinte	<i>Black-headed Bunting</i>

EK II Gediz Deltası'nda var olan Dünya Doğayı Koruma Örgütü (IUCN) Kırmızı Liste Türleri

No	Euring Kodu	Cins Adı	Tür Adı	Türkçe	İngilizce	IUCN Kırmızı Liste*
1	00890	<i>Pelecanus</i>	<i>crispus</i>	Tepeli Pelikan	<i>Dalmatian Pelican</i>	VU
2	01690	<i>Branta</i>	<i>ruficollis</i>	Sibiryaz Kazı	<i>Red-breasted Goose</i>	EN
3	02260	<i>Oxyura</i>	<i>leucocephala</i>	Dikkuyruk	<i>White-headed Duck</i>	EN
4	02470	<i>Neophron</i>	<i>percnopterus</i>	Küçük Akbaba	<i>Egyptian Vulture</i>	EN
5	02930	<i>Aquila</i>	<i>clanga</i>	Büyük Orman Kartalı	<i>Greater Spotted Eagle</i>	VU
6	02950	<i>Aquila</i>	<i>heliaca</i>	Şah Kartal	<i>Imperial Eagle</i>	VU
7	03030	<i>Falco</i>	<i>naumanni</i>	Küçük Kerkenez	<i>Lesser Kestrel</i>	VU
8	04460	<i>Otis</i>	<i>tarda</i>	Toy	<i>Great Bustard</i>	VU

Ek-III Dünya Doğayı Koruma Örgütü (IUCN) Kırmızı Liste Statüleri

NESLİ TÜKENMİŞ (EX) Hiçbir geçerli şüphe olmadan türün son bireyinin ölmesi durumunda o türün Nesli Tükenmiş sayılmaktadır. Türün tarihsel dağılımı boyunca bilinen ve/veya tahmin edilen habitatta, uygun zamanda (diurnal, mevsimsel, yıllık) yapılan ayrıntılı araştırmalar sonucunda tek bir bireyin dahi kayıtlı edilmemesi sonucunda türün Nesli Tükenmiş kabul edilebilir. Araştırmalar, türün yaşam döngüsü ve formuna uygun bir şekilde belirlenecek bir zaman aralığında bitirilmiş olmalıdır.

NESLİ DOĞADA TÜKENMİŞ (EW) Tür tutsak bir biçimde, insan yardımıyla yaşamını sürdürüyor veya eski dağılım alanı dışında bir yerde popülasyon oluşturuyor ise Nesli Doğada Tükenmiş olarak sınıflandırılır. Türün tarihsel dağılımı boyunca bilinen ve/veya tahmin edilen habitatta, uygun zamanda (diurnal, mevsimsel, yıllık) yapılan ayrıntılı araştırmalar sonucunda tek bir bireyin kayıtlı edilmemesi sonucunda türün Nesli Doğada Tükenmiş kabul edilebilir. Araştırmalar, türün yaşam döngüsü ve formuna uygun bir şekilde belirlenecek bir zaman aralığında bitirilmiş olmalıdır.

YOK OLMAK ÜZERE (CR) En iyi kanıtlar sonucu tür, Yok Olmak Üzere kriterinin A ve E modellerinden herhangi biriyle eşleşiyorsa tür Yok Olmak Üzere olarak sınıflandırılır ve Nesli Doğada Tükenmiş kriterine yaklaşmış olur.

TEHLİKE ALTINDA (EN) En iyi kanıtlar sonucu tür, Tehlike Altında kriterinin A ve E modellerinden herhangi biriyle eşleşiyorsa tür Tehlike Altında olarak sınıflandırılır ve Nesli Doğada Tükenmiş kriterine yaklaşmış olur.

HASSAS (VU) En iyi kanıtlar sonucu tür, Hassas kriterinin A ve E modellerinden herhangi biriyle eşleşiyorsa tür Hassas olarak sınıflandırılır ve Nesli Doğada Tükenmiş kriterine yaklaşmış olur.

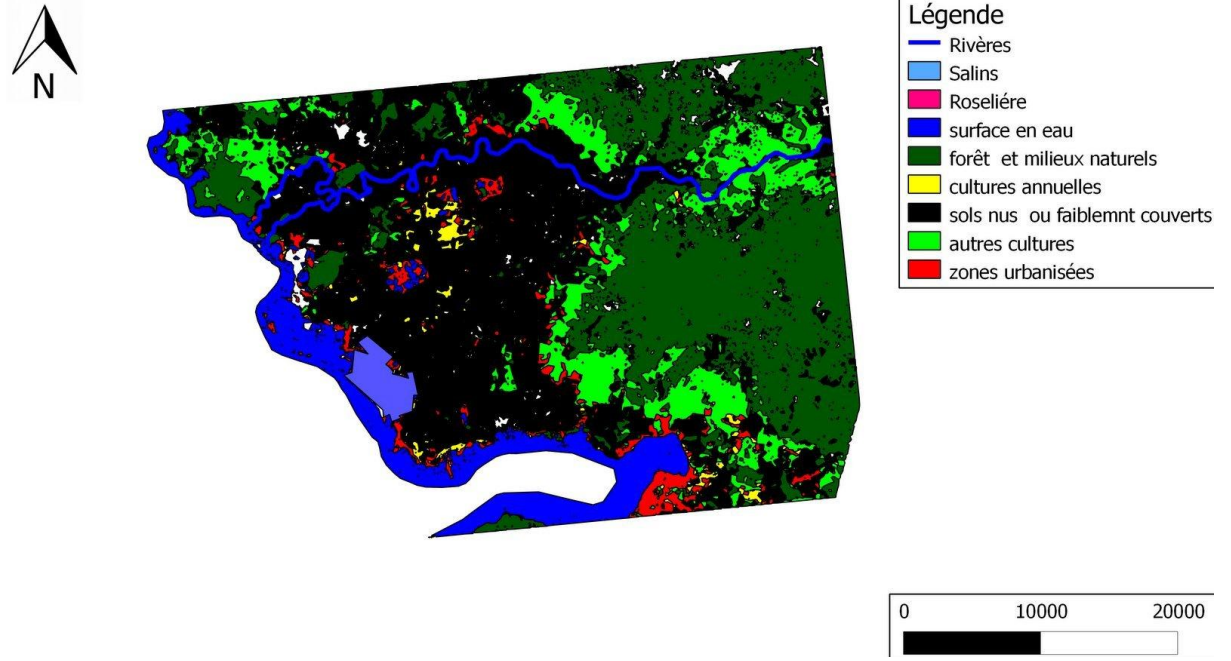
TEHLİKE ALTINA GİRMEYE YAKIN (NT) Değerlendirildiğinde Yok Olmak Üzere, Tehlike Altında veya Hassas sınıflarına girmeyen, fakat yakın zamanda bu tehlike sınıflarından birisiyle tanımlanabilecek türler Tehlike Altına Girmeye Yakın olarak sınıflandırılır.

ÖNCELİĞİ DÜŞÜK (LC) Değerlendirildiğinde Yok Olmak Üzere, Tehlike Altında veya Hassas sınıflarına girmeyen türler Önceliği Düşük olarak sınıflandırılır. Geniş yayılışlı ve çok sayıda bulunan türler bu sınıfa yerleştirilir.

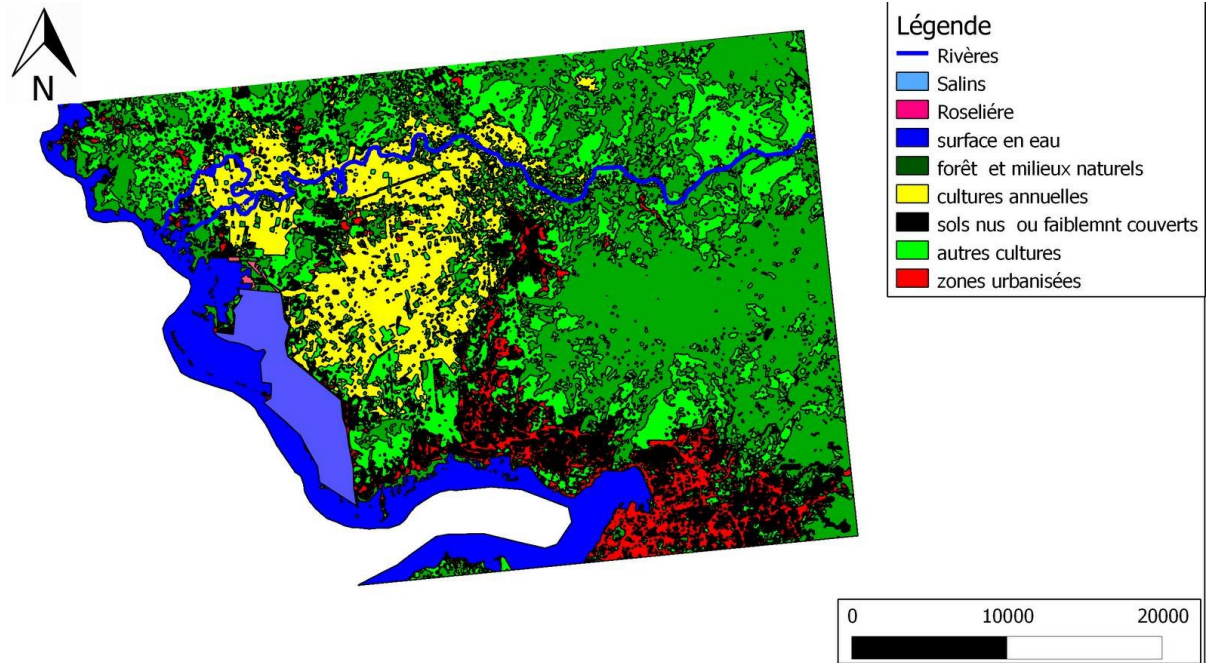
YETERSİZ BİLGİ (DD) Dağılım ve/veya popülasyon durumuna göre doğrudan veya dolaylı bir yok olma riski çalışması yapılabilecek kadar yeterli bilgi bulunmayan türler bu kategoriye yerleştirilir. Bu kategorideki türün biyolojisi iyi çalışılmış ve biliniyor olabilir fakat popülasyon ve/veya dağılımı hakkında bilgi eksikliği olabilir. Bu nedenden dolayı Yetersiz Bilgi sınıfı bir tehlike sınıfı değildir. Türleri bu sınıfa koymak ile, tehlike sınıflandırmasının uygunluğunun gösterileceği yeni değerlendirmeler için daha fazla bilgi gerektiği belirtilmektedir. Mümkün olan tüm verilerin kullanılması ve değerlendirilmeye alınması önemlidir. Bir çok durumda, Yetersiz Bilgi ile diğer tehlike sınıfları arasında seçim yapmak için çok dikkat edilmelidir. Eğer türün dağılım gösterdiği alan göreceli olarak sınırlanmış ve türün son kaydından bu yana önemli bir periyot geçmiş ise, tehlike kategorilerinden birine yerleştirmek bu tür için uygulanabilir.

DEĞERLENDİRİLMEMİŞ (NE) Bir tür kriterlere göre sınıflandırılmış ise Değerlendirilmemiş olarak sınıflandırılır. Kriterler ve tehlike kategorileriyle ilgili modeller hakkında ayrıntılı bilgi için: www.redlist.org

Ek-IV İzmir'in şehirleşme sürecinin Deltaya Etkisi (kırmızı alanlar şehirleşmeyi göstermektedir)

Alan kullanımı 1975

Alan kullanımı 2010

Doğa Derneği Ankara

Adres: Dr. Mediha Eldem Sk. 70/10 Kültür Mahallesi,  ankaya-ANKARA

Tel: 0312 481 25 45

Faks: 0312 481 25 09

E-mail: doga@dogadernegi.org

Web: www.dogadernegi.org

Doğa Derneği İzmir

Adres: Kıbrıs Şehitleri Cad. Eytemiz Apt. No:159 Kat:4 D.7 Alsancak-İZMİR

Tel: 0544 248 54 42

Burak  zkırlı, Doğa Derneği Gediz Deltası Sorumlusu

E-mail: burak.ozkirli@dogadernegi.org

www.dogadernegi.org